

PROLETAREC

Glasiło Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 1002.

CHICAGO, ILL., 25. NOVEMBRA (NOVEMBER 25), 1926.

LETO—VOL. XXI.

Upravništvo (Office) 3632 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

ITALIJA IN NJENA VOJNA HISTERIJA.

Današnja Italija s svojimi fašističnimi huj-skači predstavlja vedno nevarnost svetovnemu miru. Diktature, kakršna je Mussolinijeva, se vedno naslanjajo na vojna hujskanja, da z njimi odvrčajo pozornost prebivalstva od notranjih zadev. Mussolini ustvarja med italijanskim ljudstvom "vojno razpoloženje". Njegova ambicija je napraviti iz Italije državo, katere se bo svet bal in ji dajal koncesije brez vojne ako mo-goče, z vojno ako potrebno.

"Mussolini je v par letih napravil iz nevpo-števane in omalovaževane Italije velesilo prvega reda", pripovedujejo fašistični oratorji po sho-dih v Italiji. "Ves svet se nas boji, ker ve da je Italija enotna in mogočna, in ker ve, da ta Italija tirja od vsega sveta svoje pravice," pravijo faši-stični predstavniki, in fašistična drhal divja na-vdušena, prepričana, da se svet res trese pred njo.

A vzlic temu da se ne trese, se dobro zaveda, da se Italija kakršna je lahko zaplete vsak čas v vojno. Njene provokacije v Franciji z Gari-baldijem in drugimi svojimi agenti ne bodo tako kmalu pozabljene. Bile so zasnovane v tako ve-likem obsegu, da bi lahko dovedle do vojne, in če že ne do vojne, do drugih mednarodnih ne-prilik. Italijanski agentje v službi fašizma so skušali v Franciji organizirati Katalonce za re-volucionarni upad v Španijo in osvoboditi Kata-lonijo izpod španske diktature. Navdušeni ka-talonski revolucionarji so bili dober material za italijanske provokacije. Namen fašistične di-plomacije je bil reči španski vladi: Glejte, kakšno sosedo imate v Franciji! Pustila je, da se je organizirala proti Španiji cela vojska, dasi bi morala kot vam prijateljska država take stvari preprečiti. Španska vlada bi ostro protestirala, morda bi odpoklicala celo svojega poslanika iz Pariza, in ob enem se bi še trdnejše zvezala z Italijo proti Franciji. Igra se je ponesrečila, a provokatorji so ostali. Neki socialistični po-slanec je v francoskem parlamentu po odkritju teh intrig dejal, da je "Mussolini mednarodni agent provokator," in skoro vsa zbornica mu je ploskala.

Italija je skoro polovico manjša kakor Fran-cija. Ima pa 40,000,000 prebivalcev, ali okrog

milijon več kakor Francija. In medtem ko ima Francija rude in premog, je Italija skoro brez naravnih zakladov. Ima nekaj premoga in pa cinobarske rudnike v Idriji, katere je vzela Ju-goslovanom pri "mirovni" mizi.

Italijansko prebivalstvo naraste za pol mi-lijona vsako leto. V Franciji skoro stoji, in pred leti je celo padalo. Italija hoče prostor za ljudi katerih ima doma preveč. Preje, dokler jim je bil dohod v Zedinjene države neoviran, je bilo za Italijo lahko. Izseljevala je "prebitek" pre-bivalstva v Zedinjene države. Ker so se mnogi vračali, in ker so večinoma vsi pošiljali pri-hranke v Italijo, so bile Zedinjene države vele-važnega pomena za polotok savojske dinastije. Danes je drugače.

Naseljevanje iz Italije v Zedinjene države je skoro ustavljeno. Ameriški Italijani pošilja-jo manj in manj svojih dolarjev v Italijo. Tudi južna Amerika bolj ovira kakor neguje naselje-vanje. Razun tega so južno ameriške republike industrialno še slabo razvite in ne nudijo delav-cem tistih ugodnosti kakor Zed. države. Itali-janski politiki so se dolgo jezili nad ameriško vlado in kongresom v Washingtonu, češ, vaš sklep je krivičen. Vi imate prostor in naravne zaklade, mi pa nimamo ne prostora ne naravnih zakladov, pač pa veliko ljudi.

"Uvedite porodno kontrolo," jim je svetoval neki vpliven ameriški profesor, in vsa Italija ga je obsojala. Med Italijani je zelo malo pristašev porodne kontrole. Torej se bo prebivalstvo že v itak natrpani Italiji množilo, in Mussolinijeva vlada vprašuje, kam z njim. Njen cilj je napra-viti iz Italije industrialno državo, a nima svoje-ga premoga, ne železa. Pomaga si, kolikor mo-goče, z vodnimi silami v produkciji električne-ga toka. V svetovni vojni je vzela lep kos jugo-slovanskega ozemlja, in ker je brez zaledja, rač-una, da se morda ponudi čas, ko bo lahko vzela vso Dalmacijo, in Slovenijo in nekaj sveta okrog Reke. Utrjuje se v Albaniji. Pohlepno gleda tudi po francoski Nici in deželi tam okrog, ki je precej gosto naseljena z Italijani, ki čakajo "odrešenja".

Mussolini pripravlja svet, posebno ligo na-rodov na ultimaturno, ki se bo glasil: "Italija mo-

ra živeti! Dajte ji kolonij z lepa, če ne si jih vzamemo s silo."

Z Anglijo je baje že napravila dogovor, ki pa še ni uveljavljen, da razdeliti Abesinijo v angleško in italijansko sfero vpliva. Take delitve pomenijo ekonomsko podjarmljenje prizadete dežele. Abesinska bogastva bi služila Italijanom in Angležem, in domačini bi garali kakor gara mehiško delavsko ljudstvo za tuje kapitalistične interese, profiti pa se iztekajo iz Mehike v New York in druga kapitalistična središča.

Italija hoče tudi kos anatolske Turčije, katerega je po vojni nekaj časa že imela, a ga je zapustila v času notranjih zapletljajev. Turčija ga ji ne bo dala, zato bi ga ji morala Italija, ako ga hoče, vzeti. A vzeti kar tako kakor vzame ropar na cesti, to bi škodovalo Italiji na "ugledu". Zato bo Mussolini poskušal, da bo Turčija tista, ki bo na kak način "razžalila" Italijo in "povzročila" vojno.

Neodkritih kolonij ni več. Vse je že razdeljeno. Zato zahteva Italija da svet vpoštevaja njene potrebe. Njen argument je: Francija ima preveč kolonij, Italija pa premalo. Francija naj da nekaj svojih Italiji, v katerih bo Italija dobila sirovine in ob enem ji bodo iztočišče za njeno čezmerno prebivalstvo.

V tem položaju in s sedanjo vlado ki je vsa prežeta s histerijo da mora postati Italija v svetu mogočna kakor je bilo nekoč rimljansko cesarstvo, je Italija trajna nevarnost svetovnemu miru.

2,600 ubitih v avtomobilskih nezgodah v oktobru.

Meseca oktobra 1926 je bilo v Zedinjenih državah ubitih v avtomobilskih nezgodah nad 2,600 ljudi, ali povprečno 84 ljudi na dan. Oktobra 1925 je bilo ubitih 74 dnevno.

Od januarja do 21. novembra 1926 je bilo v Chicagu in bližnji okolici ubitih v avtomobilskih nezgodah nad 800 ljudi; to število je že sedaj višje kot je bilo l. 1925 v vseh 12 mesecih.

Računajo, da bo v Zedinjenih državah od začetka do konca tega leta ubitih okrog trideset tisoč ljudi v avtomobilskih nezgodah. Mnogo ljudi se v takih nesrečah pohabi za vse življenje, število ranjenih pa je tolikšno kakor v kaki veliki vojni. Nepaznost voznikov je glavni vzrok velikemu številu nesreč. Vsakdo ki hoče lahko vozi avtomobil, neglede koliko se nanj razume. Danes ga kupi, jutri pa se že vozi po cestah in ulicah. Postane nervozen, pa zavozi v ljudi ali pa v drug avtomobil, ali pa v — vlak. Mrtve vzamejo pogrebniiki, ranjence bolnišnice, "ranjene" avtomobile pa popravljajci.

Naročite si knjigo "Beg iz teme". Vezana v platno stane \$1.75.

Radodarnost naših narodnih duš pred ogledalom.

Kadar se oglasi kak naš zelo radodaren rojak in tuguje o bedi našega ljudstva v domovini, o škodi ki mu jo je po vzročila povodenj, o revežih ki potrebujejo zavodov, ter otira solze, ker vlada med ameriškimi Slovenci "egoizem prve vrste", kdo ve, ako se ni oglasil vsled egoizma! Človek upravičemo dvomi v dobrosrčnost takih klicarjev.

Npr., ako je tak klicar dober ker ga nič ne stane in zahteva, da naj se daruje tisti in tisti denar če mi svojega ne moremo — nak, to že ne diši po odkritosrčnosti, pač pa ima gotov egoističen namen — in ta namen je škodovati gotovemu gibanju, ki je "narodnim", nenarodnim, "svobodomiselnim", šifkartaškim in klerikalnim "vodilnim osebnostim" tako v napotje, da mnogokrat niti špati ne morejo. Da, prijatelj, tako je in nič drugače.

Ako kakšen tak radodaren "vodnik" apelira in apelira na dobra srca, pa ne more skriti mržnje, kdo mi more zabraniti misliti, da so njegove solze hinavske, in da mu je za reveže toliko kot za lanski sneg na sentclairski ulici?

Ako vem, da je v tej deželi precej centraliziranih podpornih organizacij poleg številnih samostojnih društev, pa si "dobrotljivi rojak" izbere samo eno, na katero spusti par psič, kdo mi more zabraniti misliti, da jih je spustil na to eno samo zato ker je "zraven" nekaj takih kakršnih ne marajo prej naštetih "vodilnih osebnosti"?

Ako vem, da dotični radodarni rojak ni sklical vodilne osebnosti svojega kraja in bi tako podvzel iniciativo za skupno akcijo, kdo mi more izpodbiti upravičen sum, da mu ni za kmete v Julijski Krajini in v Sloveniji, ampak za nekaj zelo zelo egoističnega?

Kajti ako bi bil radodarni rojak res radodaren, bi segel v žep in dejal: Ni mnogo kar dam, a več ne morem. In predlagam vam, zastopniki naše naselbine, podzemimo enotno pomožno akcijo, in apelirajmo na naše centralizirane in necentralizirane organizacije, da se ji pridružijo. Zbrati moramo sami najmanj \$10,000, in vsaj toliko pa naj prispevajo tudi centralizirane organizacije. Ker je pomoč nujna, predlagam odboru Slovenskega zavetišča, da da vsaj pet od tistih šest ali sedem tisočakov za kmete v starem kraju ki jim je povodenj uničila v mnogih slučajih vse, in apeliramo na poverjenišvo JRZ., da tudi da kolikor mogoče.

Ako bi radodarni rojak šel in tako storil, bi mu verjel, da je radodaren in odkritosrčen. Sedaj pa vem, da je pisal tisti članek vsled mržnje do tistega slovenskega delavstva, ki trebi hinavsko radodarnost in hinavsko rodoljubje iz našega javnega življenja.

Ni težko reči: Ti daj! *Vsakdo je lahko radodaren na tuje račune*, in vsakdo bi pošiljal drug denar v stari kraj v interesu svojega podjetja, in vsaka "vodilna oseba" bi bila vodilna če bi drugi delali in drugi prispevali pod njenim imenom.

Ali je dotičnemu radodarnežu, ki je tako oster v kritiziranju elementa ki največ dela znano, da je nekje denar ki "gnije", in on ga noče niti omeniti? Čemu dopušča, da bo segnil?

Katera "patrijotska" društva so poslala precej tisočakov za slepski fond?

No, katera, in koliko? Dobro bi bilo to raztolmačiti, da se da priznanje tistim ki ga zaslužijo.

Ako radodarni rojak nima seznama, se mu z njim lahko postreže, in videl bo, da so takozvana "patrijotska" društva najmanj prispevala, dasi se najbolj ustijo. Besede so poceni.

Neodgovorne "vodilne osebnosti" v naših naselbinah so povzročile že mnogo slabega, in prav te neodgovorne "vodilnosti" so krive za anarhijo, ki vlada v njih.

Prijatelj, ki si tako dober, saj ni res da so vsi ameriški Slovenci taki kakršnih ne maraš. Prav mnogo je "narodnih", zelo veliko "progressivnih" in še več cerkvenih. Kako pa, če bi še na njihov naslov napisal kakšno stvar, da se bi še oni solzili?

Še boljše pa bo, ako radodarnik podvzame kaj praktičnega, tako da mu bo mogoče verjeti.

Sicer pa še ni vseh dni konec, in vsi listi še niso iztrgani iz knjige življenja rojaka, ki je dober na drug račun, zato ker pravi, "če že ne moremo dati mi, pa naj dajo tisti ki imajo kaso v oskrbi."

Vsem takim sedaj še polahko to, da jim ni za reveže, ampak za nekaj drugega. Kajti ako bi jim bilo, bi kaj storili zanje. To da nič ne store je vzrok, da tiste "vodilne" osebnosti ki jih ima on v mislih tudi ne morejo izvršiti vseh nalog, ker je preveč "kritikov" in preveč kričečega demagoštva, volje za delo pa veliko premalo.

"Če že mi ne moremo dati . . ."

Demagogija prve vrste! Kako to, da imamo lahko desetisočake za pijačo na mesec, za one, ki jim je povodenj pokončala pridelke, pa ne moremo nič dati?

Če imamo denar da podpiramo z njim alkoholno industrijo, sto duhovnikov in še marsikaj nepotrebne, kako more radodarni rojak konstatirati, češ, "... če že mi ne moremo nič dati?" Mar ne delaš vsaki dan in ne služiš?

Ej, kako prozorna, nelepa, je taka radodarna neradodarnost!

Kako majhni so eni ljudje, ki imajo dovolj inteligence, da bi lahko bili večji!

"Proletarec" izhaja nad dvajset let. Ves čas ga vzdržujejo delavci za delavce. Ves čas je rnest svojemu namenu — delu za socializem. Širite "Proletarca"!

Število glasov socialistične stranke.

Socialistična stranka je dobila pri volitvah dne 2. novembra v mestu New York nad 50,000 glasov. Dasi je demokratski guverner Smith popularen kakor noben drug guverner v Ameriki, in dasi je tudi med delavstvom oboževan, je dobil socialistični kandidat za guvernerja sodrug Pankem samo v mestu New Yorku \$50,930 glasov. Gitlow, komunistični kandidat za guvernerja, jih je dobil 4,668 in J. D. Crowley, eselpistični kandidat za guvernerja, jih dobil 2,331. Eselpisti in komunisti skupaj niso dobili niti sedmino toliko glasov kakor "mrtva" socialistična stranka.

V San Franciscu, Calif., je dobila Lena Morrow Lewis, socialistična kandidatinja v senat, 9,153 glasov, Upton Sinclair, socialistični kandidat za guvernerja, pa jih je dobil 4,588. V vsej Californiji je dobila socialistična stranka okrog 50,000 glasov.

New York beleži narastek socialističnih glasov od volitev l. 1925 za 25%, istotako Reading, Pa. Socialistični glasovi v Wisconsinu so povsod narasli. V Sheboyganu, Wis., kjer je precej velika slovenska naselbina, je dobila socialistična lista 1,238 glasov.

V mnogih krajih, kjer je prevladovalo mnenje da se ne izplača iti na volišče, češ, kruki bodo izvoljeni tako ali tako, je polovica volilcev ostala doma. To velja posebno za Cleveland in državo Pennsylvanio. So kraji v raznih državah, v katerih se je udeležilo glasovanja komaj 20% volilcev.

Večina drugih čaka, da se pojavi dovolj močna socialistična stranka, kajti sedaj pravijo da ne glasujejo zanjo zato, ker nima upanja na zmago. Prepričati te ljudi da je njihovo odtegotanje volišču škodljivo njim in ljudskim interesom v splošnem, — to je ena najvažnejših nalog naše stranke.

Ali ste izgubili svoj prvi papir?

Mnogi ljudje, ki so zgubili svoj "prvi državljanski papir" (Declaration of Intention) vprašujejo, kaj jim je storiti. Odgovor je sledeči:

1. Pojdi k najbližjemu sodišču, ki ima pristojnost v naturalizacijskih zadevah. Povej klerku, kje je bil "prvi papir" izdan in kedar ali vsaj približno kedar.

2. Klerk bo zahteval, da podpišeš zapriseženo izjavo (affidavit), ki jo je sam pripravil in v kateri trdiš pod prisego, da ste svoj papir zgubili.

3. Klerk na to zaprosi naturalizacijskega komisarja v Washingtonu, da mu dovoli izdati drugi primer (duplikat) "prvega papirja". Ko pride dovoljenje, sodni klerk izda nov "prvi papir", za katerega treba plačati pristojbino \$1. — F.L.I.S.

Resnim in pametnim za smeh in kratek čas.

Kraljica Elizabeta in Lojze Pirc.

Lojze Pirc ni princ, niti plemenitnik, a se vendar zanima za nobel-gospodo, posebno še za njeno veličanstvo angleško kraljico Elizabeto, ki je živela enkrat v 16. stoletju in je imela poleg dvorjanov, dvornega norca, dvornih dam in take šare tudi banjo — pravo banjo, v katero so ji leni strežaji enkrat na mesec nanosili vode iz bližnjega vodnjaka, in njeno veličanstvo se je sleklo ter se vleglo v banjo, maserke pa so ga drgnile, da se ni prehitro staralo, kajti tudi veličanstva se starajo.

Vzrok, da se je Lojze Pirc zaljubil v to starodavno kraljico z banjo, je Trinerjevo vino, ali pa mogoče celo hujša pijača.

Njeno sliko je videl v Proletarcu, in ker se večina naših čitateljev ni potrudila že tedaj pogledati njenemu veličanstvu v obraz, si štejemo v prijetno dolžnost sliko še enkrat natisniti z eno s povestjo o njeni banji ter Trinerjevemu vinu. Ta reč je bila v Proletarcu dne 11. novembra l. 1926 po Kristusu, in ker predstavlja važen dokument, bo ohranjen vsem poznim rodovom v naših arhivih in v vogelnem kamnu Pircve tiskarne, kadar bo zgradil novo.

Ker vas nočemo predolgo mučiti, naj preidemo takoj na dokument, ki je našega ljubeznivega Lojzeta tako navdušil, da še danes vriska skupaj s Kundetom po St. Clairju. Torej, sloviti dokument o kraljici in njeni banji se glasi:

Higiena v preteklosti in danes.

Neki angleški pisatelj je l. 1600 pisal: "Kraljica Elizabeta si je dala postaviti banjo, v kateri se koplje enkrat mesečno, ne glede če ji je potrebno ali ne. Danes vemo, da je zdravju potrebna ne samo zunanja, ampak tudi notranja čistoča. Mnogo zdravstvenih neredov bi se dal pre-

prečiti s čiščenjem odvajalnega organizma, v ta namen pa je najboljšo sredstvo Trinerjevo zdravilno grenko vino.

Ko je Lojze Pirc, bivši kraljevaš, bivši liberal, bivši sindikalist, bivši pristaš direktne akcije proti farni cerkvi sv. Vida, bivši svobodomilec, bivši naprednjak itd. itd. itd. prečital

to milo povestico o kraljici in banji, je postal navdahnjen in kar mu je do popolnega navdahnjenja manjkalo, mu je dodelil Kunde in pa ti sta reč, ki po grlu "dol teče".

Nato je napisal editorial, velik editorial, ki so ga postavili z velikimi črkami. Izšel je v "Ameriški Domovini" z dne 17. novembra pod naslovom "Kraljica in 'Proletarec'." Kdo si bi mislil, da bo nas plebejce spravil v družbo z njenim veličanstvom, a on je sposoben marsikaj, in tako smo bili v stanju ohraniti mirno kri in nismo padli v nezavest vsled tolikšnega počaščenja.

Ker "A. D." nima naročnikov in jo podpirajo trgovci in demokratiški politični zato ker je strogo delavski list (pravi, da je "neodvisen list za slovenske delavce v Ameriki"), in ker je njen članek kakor nalašč nekaj takega kar spada pod naslov "resnim in pametnim za kratek čas", vam javljamo z velikim zadovoljstvom, da smo pripravljeni udariti v Proletarcu po Proletarcu s Pircvim "člankom", ki se glasi:

KRALJICA IN "PROLETAREC".

"Proletarec", naš dobri socialistični strižko, je prinesel sliko angleške kraljice Elizabete v vsej njeni slavi in sijaju, in ta naš dobri strijc "Proletarec" priporoča Slovencem, oziroma "proletarcem" angleško kraljico, ki pije Trinerjevo vino in ki se koplje enkrat na mesec. Honest! "Proletarec" — žal, da moramo tolikokrat omeniti to ime, toda nič za to, naj ima siromak reklamo, ker "zaslužnih" \$5,000.00 iz "narodnega" fonda je že itak zginilo, in mora kje drugje iskati vira dohodkov, — ta naš dobri in ljubi "Proletarec" je prinesel sliko angleške kraljice Elizabete kot za vzor žensko.

Kako je to mogoče, da "Proletarec" prinaša slike angleških kapitalističnih kraljic! Ali je urednik "Proletarca" tako zauber fant da se je angleška kraljica zaljubila v njega, ali pa — hm, hm! — mazuma! Za dober ameriški dolarček tudi "Proletarec" prinese sliko kraljice, kaj ne, tovariš Zajček! Če se od S. N. P. Jednote, ki razpisuje tako ogromne naklade na članstvo, ne more dobiti dovolj podpore patudi angleška kraljica Elizabeta pride prav pod roke. Tako je, kaj bi kikal.

To je uvod k "Dekadenci Enakopravnosti". Da bodo naši ljudje, ki ne čitajo "Proletarca" vedeli zakaj se gre, naj omenimo — ker sicer nihče v Ameriki, razven 500 naročnikov "Proletarca" ne bere smešnic in proletarske pratike v Chicagi — vedeli zakaj se gre, naj omenimo, da je "Proletarec" prinesel zadnji teden članek, katerega je spisal neki Anton Garden iz Clevelanda.

Ta naš bratec Garden salamensko napada našo clevelandsko "Enakopravnost", menda v zahvalo, ker se je "Enakopravnost" tako potegovala in borila za Slovensko Delavsko Zadržno Zvezo.

Now, let's see! Pravzaprav nam stvar nič v nos ne gre, ampak ker se "Proletarec" tako presneto primojduha radi "Enakopravnosti" in sicer iz prav nobenega vzroka — pa lahko povemo malo špasov in šale. "Enakopravnost" je priporočala "Proletarca" kot "sijajen slovenski delavski list," catchoo! In naš rojak, naš dobri Mr.

Garden, pa opleta s koprivami po "Enakopravnosti" v zahvalo. Vidite, sosed, takina je hvaležnost na svetu!

Ampak ne! Sedaj šele pridemo k stvari. Romunska kraljica bo v Clevelandu čez pet dni, in prej smo govorili o angleški kraljici, katere sliko je "proletarec" prinesel jako prominentno prav gori na vrhu strani, in pri tem prav nič ni postal rdeč, ker je že itak rdeče narave in barve toda za en dober ameriški dolar tudi "proletarec" priobči sliko kraljic. Kar hočemo povedati je to, poslušajte, ljudi božji: "Proletarec" silovito napada trgovce, kapitaliste, posameznike, zavode politične stranke, ker oglašujejo v časopisih! No sireeee! Nihče ne sme takih oglasov prinašati, ampak "Proletarec" jih pa lahko. Kar pogledajte v številko "Proletarca" kadarkoli hočete, in dobili boste v vsaki številki cel trop "kapitalističnih" priporočil, katere sočrug Zajček priporoča našim rojakom za dober ameriški dolar.

Torej, da govorimo s "Proletarcem": Šarlatanstvo slovenskega "delavskega" žurnalizma v Ameriki je zelo, zelo tragično — — — ! Tako je zapisal "Proletarec" in se vgriznil v jezik. Časopis, ki je porabil toliko narodnega denarja v Ameriki, časopis, ki se drzne vzeti \$5000 slovenskega denarja, ki je bil zbran v ravno nasprotni smeri, kot jo zavzema "Proletarec," časopis, ki sramoti delavsko ime po Ameriki, časopis, ki je poln kapitalističnih oglasov se drzne drugim očitati isto kar sam dela! In "Proletarec" bi priobčil vse oglase, samo če bi mu jih kdo ponudil! Hinavičina vseh hinavičin pa je, da dočim "Proletarec" prinaša cel trop "kapitalističnih" oglasov, pa se iz oglasnikov norčuje.

Tako, bratec Garden. Pustite vendar drugim toliko svobode kot jo mi privoščimo vam, namreč, da se ne vtikamo v vaše razmere, razven če sami vtaknete prej svoj nos v zadevo. Ako "Proletarec" prinese sliko angleške kraljice za dober ameriški dolar, zakaj potem psuje okoli sebe, ako "Enakopravnost" za dolar prinese sliko Atlee Pomerena, ki je v vsakem oziru bolj spoštovanja vreden mož kot pa angleška kraljica!

Zajčki, molki in zavrtniki, nikar ne imejte patenta za druge časopise, ker svojega lastnega ne morete urejevati, ne da bi beračili, jemali narodni fond in farbali ljudi. Čas je že, da postanete enkrat Amerikanci, da ne boste vse svoje življenje trapasti puhleži!

Kakšen talent, — ta Pirc! Kakšna modrost je v tem njegovem editorialu! Slovenski ameriški narod je lahko ponosen na svojega sina, ki se je povspel celo na stopnice vladne hiše v Washingtonu in bil fotografiran skupaj z državnim tajnikom!

"Proletarec" je poln kapitalističnih oglasov — gotovo vas bo zanimalo to razodetje! Oglasi so studenec dohodkov za liste, kakor je npr. Pirčev, in evo, tudi Proletarcu se sipljejo zlatniki in srebrniki iz blagajen kapitalističnih podjetij.

Kaj naj bi človek rekel na Lojzetov članek? Ej, pa kaj! "Daj ga še en glaž! In potem še enega. Pa še Kundatu natoči.... Kaj, dobro sem jim povedal, kaj....? — Pk-pk."

Lojze se je vrnil v tiskarno in sestavlja nov članek.

IVAN VUK:

MINISTRANT IVAN.

(Nekoliko biografije, samo ne moje.)

Spoprijateljila sva se z ministrantom Ivanom. v tretjem razredu ljudske šole pri Sv. Martinu. V tretjem razredu me je namreč počakal tisto leto, ko sem jaz iz drugega prešel v tretjega. Bil je sin štacunarja v Zajčevcih, kjer je bila šola in cerkev sv. Martina, toraj purgarski sin. Jaz sem pa bil iz Hačkovec, sin želarja. On je imel v žepu vedno dovolj sladkorja vsakovrstno pisanega, ki smo mu pravili "roks-drops". Jaz sem pa imel jeseni v torbi dobre hruške, jabolka in slive, po zimski pa orehe in kljujece*). Sliv nismo sušili, ker se je iz njih delala slivovka, ki je za Mačkovčana mnogo več nego suhe slive. Ministrant Ivan je imel za južino žemlje, jaz pa črn kruh.

Te različne dobrote, ki so bile za moj želodec v torbi ministranta Ivana, za njegov želodec pa v moji torbi (izvzemši črnega kruha) so bile tisto, kar je ustvarilo začetek našemu prijateljstvu.

Ker se želodci niso dali zamenjati, sva zamenjavala najine dobrote. Pri tem se je on izkazal vedno pristnega štacunarja.

S spoštovanjem me je navdajal ministrant Ivan najbolj zato, ker je bil ministrant. Tega spoštovanja nisem gojil samo jaz, nego skoraj vsi njegovi sošolci. Zdelo se mi je, da veje od njega vedno nekaj mašniškega. Zdelo se mi je, da so njegove roke drugačne, kakor moje. On je z njimi prijemal mašne knjige in mašni plašč in kakor mi je sam zaupal, rezal hostje, ko jih je mežnar pekel, da so bile tako pripravljene za mašo. Poleg tega pa je govoril latinski, kakor mašnik, čeravno mnogo manje.

Biti ministrant, je častito delo. Tako smo mislili vsi.

Nekoč mi je posodil drobno knjižico. Pogledal sem jo in ga pogledal:

"Ne razumem. Latinsko je."

"Nauči se. To je "Confiteor". Boš ministrant."

Z zanimanjem sem listal po knjižici.

"To je "Confiteor"? Tisto, kar moliš pri maši?"

"Nauči se, pa boš tudi ti molil", je rekel.

"Kaj se lahko nauči," sem vprašal in prijetno mi je postalo.

"Poskusi. Prelahko ravno ni. Je latinsko."

Zvečer sem se že lotil učenja.

"In nomine Patris, et Fili, et Spiritus sancti. Amen."

To je bil tisti večer.

Ko sem se vzbudil, rano je bilo, se nisem mogel spomniti niti besede. Tako je šlo dan za dnevom. Posrečilo se mi je vendar, da sem se naučil iz glave vse, kar je bilo v tisti knjižici. Ko sem sam za se "maševal" sem znal. Ali, ko me je jel spraševati ministrant Ivan, sem vedno zaostajal in mešal in pozabljal cele stavke. Bilo mi je, ko je bil on poleg mene, kakor da je vse, kar sem vedel padlo nekam v prepad.

Po nekaterokratnih poskusih je ministrant Ivan rekel mirnodušno:

"Pje Ivan . . . ti nisi za ministranta."

Ko bi on vedel, kako težko obsodbo je izrekel. Molče sem mu vrnil tisto drobno knjižico. V srcu pa me je tiščalo in stiskavalo, da nisem mogel niti jesti. Še materi se je čudno zazdelo, da skoraj nič ne jem.

*) Suhi krlji iz jabolk in hrušk.

"Pa nisi bolan, Ivan", je rekla in položila svojo roko na moje čelo.

"Nisem", sem odgovoril.

"Kaj pa ti je?"

"Nič", sem se delal ravnodušnega. "Nič mi ni." Dobro se mi je zdelo, da se nisem pohvali že prej, ko sem dobil knjižico, da se učim za ministranta, dasi me je mikalo. Hotel sem jo presenetiti. Predstavljal sem si, da stopim pred njo, z malomarnim obrazom in rečem:

"Mati . . . Jutri je nedelja. Idite k pozni maši."

Vem, da bi vprašala: "Zakaj k pozni?"

"Rekel bi: Zato. Boste nekaj videli."

"Koga bom videla", bi rekla. "Kaj se pa naj vidi pri maši drugo, kakor maša."

Tu še si pri svojem sanjarjenju nisem bil na jasnem, ali naj povem, da bo videla mene, kako bom ministriral, ali pa da ji nič ne povem. Naj bi me nenadoma zagledala v ministranskem oblačilu in pred oltarjem. Sedaj pa naenkrat takšna obsodba. Nisem za ministranta.

"Kako, da se jaz ne morem naučiti tiste latinščine, sem mislil, a ministrant Ivan se pa jo je naučil", sem mislil. "In vendar je on moral ponavljati tretji razred, kjer sem ga dohitel. Jaz pa še nisem nobenega ponavljal in imam tudi lepše spričevalo v učenju, kakor on."

Tako sem razmišljeval cel teden.

Tudi sanjal sem. In kakšne sanje sem sanjal? Začelo se je lepo, končalo pa žalostno. Ko sem se vzbudil sem bil rad, da nisem bil ministrant.

Sanjalo se mi je, da sem bil ministrant. Skupaj z ministrantom Ivanom sva ministrirala. Nekoč mi pravi Ivan:

"Pje," v nedeljo pa poskusi ti biti za prvega."

"Mi odstopaš", sem ga vprašal.

"Gotovo. Drugače bi ti ne ponujal — je rekel. — Potrebno je, da se naučiš tudi za prvega."

Komaj sem čakal nedelje. Ko je prišla, sem bil ves prazničen. In ponosem sem bil, sila ponosen. Ko sem v sakristiji vzel mašne bukve in prijel za visečo lento, da dam znamenje z zvoncec, se mi je zdelo vse okrog mene svečano in mašniško.

Ko je mašnik v zakristiji prijel za kelih in mi pokimal z glavo, sem potegnil za lento. Zvonec je svečano zapel. Na koru so zabučale orglje, najprej zamolklo, z basom, potem z vsemi piščali. Jaz pa sem šel, z mašno knjigo v roki, ves žareč v obraz pred oltar, na epistelsko stran in šel, kakor mašnik po stopnicah in položil na oltar mašno knjigo. Ko sem se obrnil, sem se ozrl po cerkvi, da vidim, ali me vidijo. Nešteto oči je bilo vrptih v me. Med tistimi nešteti sem videl dvoje, ki so me gledale vse srečne in od sreče vlažne; bile so oči moje matere, ki je prišla k pozni maši, da vidi svojega sina, ki je danes za prvega.

"Et introibo ad altare Dei", je začel mašnik.

"Ad Deum, qui leifitikat juventutem meam", sem odgovarjal s srcem in ganutjem. Bilo mi je, kakor da se nahajam nekje v prostoru, kjer je doma sama lepota, samo slavlje, samo veličanstvo, da sem na rajski gostiji, kjer pojo sami angeli in igrajo harfe. Vonj gorečih sveč in timjannovega dima me je dvigal v nepoznane višave, kjer je vse oblit z zlatom in jaz sam sem kakor v zarji. Glas mašnika, ki je pel evangelje in glas velikega zvona, ki se je mešal z mašnikovim mi je napolnjeval ušesa

*) Narečje v ljutomerskem okraju — Prlekiji. Pje = Pjebi — fant.

z dosedaj nepoznano, nebeško melodijo. In zaželel sem si, da bi bila poleg mene mati, tik tu pri meni, da bi ji lahko povedal, kako se čutim velikega in ponosnega. Zaželel sem si, da bi mogel reči vsem Mačkovčanom in drugim, ki so se mi včasih posmehovali:

— Hej vi, ali me vidite? Ali ste takšni, kakor sem jaz?

Ko sem se okopal v teh željah in se še nasmehnil v njih, se mi je zdelo, da sem nenadoma postal težek in da se spuščam z višave nekam navzdol.

— Zvoni.

Vzdramil sem se. Bil je glas mašnika, ki je nestrpno čakal, da pozvonim k darovanju, kar sem pa pozabil.

— Kaj naj zvonim, sem se ozrl na ministranta Ivana. On pa mi je namigaval in šepetal istotako:

— Zvoni, no . . . hitro zvoni, kaj ne vidiš.

Tako me je zmedlo, da nisem ničesar razumel.

Ministrant Ivan je vstal s svojega mesta in stopil k meni:

— Pusti . . . Nisi za ministranta.

Odrinil me je, tam pred oltarjem, pokleknil in zavzonil.

Povešene glave sem šel na njegovo mesto. Pa sem pogledal po strani, nehotе so mi ušle oči tja po cerkvi in sem videl, kako so gledale vse oči na me in v njih je bil posmeh. Samo enih nisem videl; kam so se skrile materine oči?

Gora mi je ležala na plečih. V srcu pa me je bolelo.

Tedaj me je nekdo zgrabil za ramo:

"Vstani, hej . . . V šolo bo čas . . ."

Odprem oči. Kamen se je valil s pleč in pri srcu je postajalo lahko.

Svojih sanj nisem pripovedoval nikomur. Zdelo se mi je, da sem grešil v njih, ko sem si želel, da bi me videli Mačkovčani. Ministrantu Ivanu pa še posebej nisem hotel govoriti o tem, da bi ne mislil, da mi je res kaj do ministrantovstva. Zakaj, pred njim sem se delal, da mi je na tem malo ležeče.

Ko mu je bilo dvanajst let, mi je zaupal novico.

"Študirat grem", mi je rekel.

"Študirat", sem se zavzel. "Kaj boš pa študiral?"

"Latinščino."

"Saj jo znaš", sem odgovoril.

"Pa ne toliko, da bi bil za gospoda."

"Ti hočeš biti gospod", sem rekel presenečen. "Mašnik?"

Pokinal je važno z glavo.

"So že šli v Maribor, da pogledajo, kjer bom stanoval", je pristavil.

Jaz sem se zamislil. Torej bo tudi moj prijatelj mašnik? . . . Ta, s katerim sem delil dobrote naših jablan in hrušek in orehov in on njihove štacune? Poznal sem več mašnikov, ki so bili doma iz Trioglove, ali to so bili že mašniki, veliki ljudje, kakor moj oče. Ali ministrant Ivan je bil majhen, kakor jaz in že zna, da bo za gospoda. Kako neki bo govoril z menoj, ko se bova srečala? Ali mu bom moral poljubiti roko, kakor našemu katehetu? Gotovo mu bom moral reči: "vi"?

Doma sem povedal to novico materi. Ni se prav nič začudila. Samo vprašala je:

"Ali za duhovnega gospoda?"

"Da. Za mašnika", sem potrdil.

Naši Trioglovčani namreč razlikujejo gospoda od

gospoda, dasi je ena kakor druga beseda sestavljena iz sedmero črk. Razložek je v izgovoru; vsako uho takoj čuti, kakšen gospod je mišljen. Ali duhovni ali posvetni. Še sedaj, po tolikih letih mi zveni v ušesih naglas, ko je vprašala neka Trioglovčanka mojo mater kazaje z glavo na me, ki sem se ravno vrnil iz Maribora na počitnice:

“Ali je to tvoj gospod?”

“Moj, moj”, je odvrnila mati z nič manjšim ponosom, kakor je to storila nekoč Rimljanka, mati obeh Kajev Grahov, čeprav nisem bil noben “kaj” in tudi noben “grah”. Ali tisto vprašanje je bilo izgovorjeno tako vsakdanje-radovedno, kakor če vprašaš: “Ali je to tisti človek?”

Ako bi bil mašnik, bi vprašala tista Trioglovčanka šepetaje, s svetim spoštovanjem v glasu v katerem bi zvenela skrita notka prilizovanja:

“Ali je to vaš g o s p o d ?” . . .

Od kar sem se ponesrečil z učenjem latinščine, ki je potrebna za ministriranje, sem pogosto premišljeval, kako je to mogoče, da se nekateri lahko nauče, nekateri, med njimi tudi jaz, se pa ne morejo.

“Najbrž je to poseben dar sv. Duha, ki je podeljen pri sv. birmi,” sem sklepal. Bila sva namreč oba z ministrantom Ivanom eno in taisto leto pri birmi — takrat še samo sošolca.

(Dalje prihodnjič.)

NAŠE PRIREDBE, REKLAMA IN PROGRAMI.

V NEKI naselbini je priredil klub JSZ. prošlo poletje piknik. Oglašal ga je tako malo in nespretno, da ni vzbudil zanj nobenega zanimanja. Računal je na sigurno udeležbo. Ali na dan priredbe je bilo vreme deževno in ljudi ni bilo. Klub je napravil s priredbo izgubo, ki so jo pokrili požrtvovalni člani iz svojega žepa. Ako bi priredbo dovolj oglašali in povedali, da ima pikniški prostor tudi dvorano in da se bo v slučaju slabega vremena vršila pod streho, in da bo program izvajan neglede na vreme, bi bila udeležba večja, in dosežen bi bil ne le gmotni, ampak tudi agitacijski uspeh.

Nekje je klub JSZ. uprizoril igro, in to je sporočil samo v enem listu z eno samo kratko notico. Ostala reklama je bila ustmena. Vstopnic ni bilo v predprodaji. Dvorana je bila napolnopravna. Živo, sistematično oglašanje bi pripomoglo, da bi bila napolnjena. Uspeh bi bil še enkrat večji.

To ali ono napredno društvo ali klub priredi shod. Povabi govornika in to naznani z notico v listu. Najame dvorano, v kateri je recimo prostora za tisoč ljudi. Ko se bi imel shod pričeti, se dogaja, da sedi v dvorani le nekaj ducatov ljudi. Vse je nekam tiho, prazno, mrtvo. Programa razun govora nobenega. Na odru je glasovir — lahko bi kako dekletke kaj lepega zaigralo. Nihče se ni spomnil nato. V naselbini so dobri pevci in pevke, lahko bi bil na sporedu kak duet ali solospjev. Ima pevski zbor, in bi prišel ter zapel pesem ali dve, če bi ga povabili. Lahko bi kdo kaj lepega deklamiral, lahko bi nastopil kdo od naših malih in deklamiral bodisi slovensko ali angleško pesem, ki bi bila v skladu z namenom priredbe. Nič takega ni na programu. Odborniki so kje pri vratih in jim je hudo, ker ni ljudi. Stisnejo se skupaj in se posvetujejo: Ali naj začnemo? Več jih ne bo prišlo. Nato gre eden izmed njih na oder, izgovori nekaj besed, s katerimi “predstavi” govornika, in govornik nastopi. Začetek je dolgočasen, brez življenja in to razpoloženje ostane navadno do kraja.

V splošnem so Amerikanci veliko boljši mojstri pri aranžiranju priredb, kakor mi. Zelo pazljivi so npr. klerikalci, ki store vse, da napravijo svoje priredbe za svoje ljudi atraktivne in jih razgla-

šajo na vse vetrove. Dobro je ako pazimo kako delajo drugi, in potem delamo boljše kakor — drugi.

Tisti ki shodu predseduje, naj bo v resnici predsednik. Ako so poleg govorov še kake druge točke sporeda, naj predsednik pazi da jih bo pravilno naznanil in če potrebno, da bo dal vse priznanje tistim kateri ga zaslužijo. Drugega se pri nas itak ne dobi.

Predsedniki priredb, ki niso sigurni samega sebe radi neprivaženosti odra, naj si naznani in drugo napišejo. V tem ni prav nič slabega. Saj tudi ministri večinoma čitajo svoje govore.

Toda kdor čita naj pazi, da ne bo njegovo čitanje podobno monotonemu, jokavemu glasu, ki se v ritmih za spoznanje dviga in pada, drugače pa je vedno ista melodija. Mnogo naših ljudi se v šolah ni naučilo čitati tako kakor je čitati treba. Kdor kaj čita na glas, naj pazi, da bo besede pravilno poudarjal, da bo vsako pravilno naglašal, da bo dal svojemu čitanju življenje. Čitati besede na glas brezčutno, monotono, pojoče, nevpoštevajoč vejice, pike, vprašaje, klicaje in pomišljaje — to zveni na uho poslušalcem kakor dolga, zopno brneča struna, ki se odvija in odvija vedno z enakim monotonim zvokom.

Tiste, ki tako čitajo, ljudje ne poslušajo. Pazite na sejah. Ko pridejo na vrsto dolgi dopisi, in če je zapisnikar v čitanju slab, postanejo ljudje nemirni in šepetajo ali pa govore na glas. Dopise sprejemajo na znanje ne da bi vedeli o čem se gre.

Na posvetovanjih in posebno na konferencah imejte vselej vnaprej pripravljen dnevni red. Ne pozabite ga oglašati! Delegirajte najspodobnejše, da podajo poročila, za katera se bodo dobro pripravili: Ako jih ne morejo dati ustmeno, naj si jih napišejo, in jih seji prečitajo, toda PREČITAJO tako, da bodo navzoči poslušali, ne pa šepetali med seboj.

Ako hočete da bodo vaše priredbe atraktivne, da ne bodo objete z meglo mrtvila, vpoštevajte, da je tudi tukaj kakor pri vsaki stvari potrebno dobro vodstvo, sposobnost in SODELOVANJE. Vsi ki sprejmejo nalogo, naj sprejmejo tudi ODGOVORNOST zanjo. Uspeh, če ni posebnih ovir, je potem priredbi zagotovljen.

“Enakopravnost” v zmotah.

“Enakopravnost” z dne 30. oktobra 1926 je priobčila uredniški članek “Naša priporočila”, v katerem priporoča “dobre” demokratske in “dobre” republikanske kandidate, ter ob enem tudi Joseph Jaucha, ki je bil kandidat za poslanca na socialistični listi. Priporočila ga je, ker je Jauch pač “naš rojak” in se spodobi da se ga omeni. To je storila tudi “Ameriška Domovina”, toda bolj “oprezno”, da se ne “omadežuje”.

V Proletarcu z dne 11. novembra je s. Anton Garden priobčil času primeren članek pod naslovom “Dekadence ‘Enakopravnosti’”, in vsled tega članka, kar je umevno, tolmači “Enakopravnost” svoje postopanje, brani pa ga z motivacijo, da je *socialistična stranka l. 1924 napravila isto kar sedaj “Enakopravnost”*.

V svoji izdaji z dne 17. novembra piše med drugim:

“... Na prvem mestu moramo opozoriti marljivega borca proti “dekadenci” Enakopravnosti, da je njegovo presenečenje malo zapoznelo. Dramatični efekt njegovega senzacijskega odkritja bi bil namreč brezprimerno večji in učinkovitejši, ako bi bilo prišlo pred dvema leti. V številki 257 “Enakopravnosti” ki je izšla 3. novembra 1924, je bil namreč enak “feature” uredniški članek kot v izdaji 30. oktobra tekočega leta. V onem članku smo priporočali našim državljanom predsedniški tiket, na katerem sta kandidirala sedaj pokojni progresivni republikanski senator Robert M. La Follette in progresivni demokratski senator Burton K. Wheeler. Za governorja smo priporočali demokrata Vic Donaheyja in odobrili smo tudi kandidaturi kongresmanov Mooneyja in Crosserja.

Zakaj Garden in drugi varuhi naše “tradicionalne taktike v delavski politiki” niso tega odkrili že tedaj? Skrivnost nikakor ni tako velika, da bi bilo treba kakega Houdinija na pomoč klicati, da jo razkrije.

Pred dvema letoma se je namreč socialistična stranka sama zvezala z republikancem La Follettom in demokratom Wheelerjem ter aktivno delovala za njiju zmago. Prišla je do zaključka, da bo imelo delavstvo večje koristi, ako bi zmagala progresivna pripadnika starih strank nad kandidati reakcionarnih sil v obeh strankah, ko pa če bi socialistična stranka postavila svoje lastne kandidate, na zmago katerih ni bilo nikakega upanja. Tako je socialistična stranka tudi branila svojo akcijo napram komunistom, ki so ji očitali verolomstvo, češ, da je izdala svoje principe ter prodala delavstvo “buržoaznim” političarjem.

Ako je bila socialistična stranka pred dvema letoma upravičena rabiti ta argument, tedaj mislimo, da se ga smemo poslužiti danes tudi mi. ... Ako je bilo postopanje “Enakopravnosti” v letošnji volilni kampanji “dekadentno”, tedaj je bilo po pravilih logike postopanje socialistične stranke v letu 1924 celo hujše in podlejšje, kajti naš list ni socialistični organ, medtem ko je socialistična stranka ipso facto predstavnica in interpretinja socialističnih nauk.

“Enakopravnost” torej konstatira, da se je pred dvema leti socialistična stranka sama zvezala z republikancem in demokratom, torej čemu škodi nekaj v zlo nji, če pa socialistična stranka sama ni nič boljša!

V članku “Naša dekadence”, priobčen dne 18. novembra, pravi med ostalim:

“... Mi nikomur ne odrekamo pravice, da ima o delavski politiki drugačno mnenje kot mi. Tudi “Proletarčeva” dopisovalca imata to pravico. Nimata pa pravice obsipati nas s šarlatanstvom, ako smo v obstoječi politični situaciji zavzeli enako stališče kot ona progresivna skupina, s katero SO BILI SOCIALISTI ŠE PRED DVE-MA LETI SAMI V POLITIČNEM ZAVEZNIŠTVU ...”

“Enakopravnost” hoče torej na vsak način opravičiti svoje postopanje z očitki, da socialistična stranka dela enako, oziroma je postopala enako kakor “Enakopravnost”.

Ameriški kapitalistični listi imajo navado, da v uredniških kolonah ob vsakih volitvah priporoče nekaj republikancev in nekaj demokratov, da pokažejo svojo “neodvisnost” v politiki. Za te kandidate pravijo, da so najbolj “progresivni” in najbolj poštene. Te nestranske “taktike” se je poslužila, oziroma se jo poslužuje tudi “Enakopravnost”, seveda samo v interesu volilcev in ljudstva. Isto pravi vsak urednik vsakega lista, in tudi “Wall Street Journal” trdi enako.

Ti kandidatje, oziroma kandidatske liste obeh strank imajo največkrat finančno podporo enih in istih denarnih interesov. Tako je v Ohiju, tako je v Illinoisu in v New Yorku ter povsod drugje.

Kadar “neodvisen” list priporoča kandidate demokratske in rep. stranke, ki so priznani za take, priporoča DEMOKRATSKO in REPUBLIKANSKO stranko, med katerima ni razlike. In med tem ko je za liste ki jih kontrolirajo denarni interesi to razumljivo, je nerazumljivo, zakaj bi jih morali podpirati takozvani “delavski neodvisni listi”.

Trditve “Enakopravnosti”, radi katerih so tu te vrstice, da je socialistična stranka delala pred dvema leti enako, NE BAZIRAJO NA RESNICI.

Socialistična stranka ni BILA NIKDAR v političnem zavezništvu z demokrati in republikanci.

Socialistična stranka je podpirala kandidature LaFolletta in Wheelerja PROTI republikanski in PROTI demokratski stranki.

Socialistična stranka ni NIKDAR INDORSIRALA nobenega kandidata REPUBLIKANSKE in nobenega kandidata DEMOKRATSKE stranke.

Socialistična stranka se ni “zvezala” s kakšno “progresivno” skupino demokratov v Clevelandu, ampak je bila članica “KONFERENCE ZA PROGRESIVNO POLITIČNO AKCIJO”, in to konferenco je pridobila da je šla v volilni boj l. 1924 SAMOSTOJNO proti REPUBLIKANSKI in proti DEMOKRATSKI stranki.

Dne 4. in 5. julija 1924 se je vršila v Clevelandu konvencija KPPA., na kateri je bil nominiran za predsedniškega kandidata Robert

M. LaFollette in eden glavnih govornikov v prid njegove nominacije je bil socialistični voditelj Morris Hillquit ki je dejal, da je ta nominacija vojna napoved obema strankama korupcije in uvod v akcijo za ustanovitev stranke kakršno ima delavstvo v Angliji.

Podpredsedniški kandidat je bil nominiran pozneje, in nominirali so Wheelerja raditega, da bi z njegovo kandidaturo zadali udarec DEMOKRATSKI stranki, ne pa ji POMAGALI.

Indorsirati demokratske kandidate pomeni POMAGATI demokratski stranki, in indorsirati republikanske kandidate pomeni POMAGATI republikanski stranki. Ker sta obe eno in isto, ne pomeni taka politika "neodvisnega" indorsiranja nič drugega kakor SLUŽBOVANJE kapitalističnim interesom.

Robert M. LaFollette je kandidiral v mnogih državah na socialistični listi, v Minnesoti na farmerski-delavski, v nekaterih pod označbo "Independent", v Californiji samo na listi socialistične stranke, in niti v Wisconsinu, kjer je kontroliral organizacijo republikanske stranke, NI HOTEL KANDIDIRATI NA LISTI REPUBLIKANSKE STRANKE, katero je OBSODIL in se boril PROTI NJI.

Ta borba ga je zdravstveno uničila, da ni mogel izvršiti svoje obljube, ki je bila, SODELOVATI S SOCIALISTIČNO STRANKO PRI ORGANIZIRANJU STRANKE AMERIŠKEGA LJUDSTVA ZA BOJ PROT KAPITALIZMU in s tem za boj proti DEMOKRATSKI in proti REPUBLIKANSKI stranki.

Pokojni LaFollette je bil izključen iz oficijelne republikanske stranke, in z njim tistih par progresivcev, ki so mu bili lojalni. Ali je to uredniku "Enakopravnosti" znano? Ali mu je znano, da so LaFollettu odvzeli odborniška mesta v senatu, katera je dobil kot republikanec?

In ali mu je znano, da je LaFollettov sin, sedanji senator iz Wisconsinu, zavrgel program svojega očeta kakršnega je osvojil l. 1924, in postal zopet "progresivec" REPUBLIKANSKE stranke?

Kdor hoče politizirati in tolmačiti politično situacijo ter politične stranke, MORA RAZUMETI situacijo, POZNATI stranke in biti siguren samega sebe, ali pa zagazi v mlako. Nam je žal, da se moramo pečati z "Enakopravnostjo", toda ker se je poslužila tako nerodne metode da opere svoje službovanje "politišnom" demokratske in republikanske stranke, je bila resna beseda potrebna.

KOLIKO STE STORILI ZA "PROLETARCA"?

Koliko naročnikov ima "Proletarec" v vaši naselbini? Ali kaj storite, da se ga razširi? Koliko je vas, ki seanimate za delavski tisk in sodelujete, da se ga razširi?

"Delavska Slovenija", njen začetek in konec.

Frank Novak, bivši urednik "D. S."

(Nadaljevanje.)

KONVENCIJA V ST. PAULU, MINN.

V gotovih ozirih je opisovanje te konvencije, katera je leta 1924 tako razburjala duhove, neumestno, toda ker so bili baš ti dogodki tako značilni za celotno delovanje vodstva Delavske stranke (Workers Party), smatram, da je potrebno omeniti tudi te podrobnosti, oziroma vlogo, katero smo igrali komunistični delegati na šentpavelski konvenciji.

Kakor znano, je vodstvo Delavske stranke kazalo v javnosti — na zunaj seveda — veliko nagnenje za "združitev" — za enotno fronto, dasi so voditelji razumeli pod to besedo samo: Podvrženje njih taktiki, njih idejam — in sicer, brezpogojno podvrženje, češ, edino mi smo nezmotljivi, edino mi smo na pravi poti.

Konvencije Kmetске delavske stranke se je Delavska stranka hotela vdeležiti v znamenju indorsiranja LaFollette-a kot predsedniškega kandidata. Kakor po drugih krajih, tako je mestni osrednji odbor D. s. sklical tudi v Milwaukee sestanek zastopnikov raznih političnih in strokovnih organizacij. Na sestanek je prišlo večje število zastopnikov socialistične stranke, oziroma raznih organizacij ali skupin iste, poleg zastopnikov precejšnega števila strokovnih organizacij. Kakor vedno, tako se je tudi tukaj takoj pričela stara pesem: Sklicatelji so predvsem gledali na to, da prevladujejo na sestanku. Lepi govori, gromovite fraze o složnosti in skupnem nastopu proletariata itd. Prvič smo se toraj razšli v navidezno lepi harmoniji, toda že na drugem sestanku je manjkalo večje število zastopnikov, na tretjem pa je bilo že samo par mož; tudi Nemci so izostali. Vzlicemu pa se je še dalje "manvre-salo" na vse načine in končno doseglo, da se je izvolilo po raznih organizacijah skupno 13 delegatov, seveda z onimi D. s. Poleg teh so bile zastopane slovenske podporne organizacije, nekaj madžarskih, židovski Labor Circle, barvarska unija, Electric Elevator Workers in strojniška unija. Glede prvih dveh sem kasneje zvedel, da je bilo navzočih samo po kakih deset članov na seji, ter da sta tajnik prve in predsednik druge hotela imeti "good time" in sta s pomočjo prijateljev dosegla, da so ju izvolili.

V St. Paul smo dospeli v ponedeljek zjutraj. Delegati so se shajali v hotelu Ryan, toraj v najfinejšem tega mesta. Zakaj se je to storilo sem spoznal kasneje, ko mi je postalo jasno, da se je hotelo napraviti velik vtis. Medtem ko smo se delegati povečini zadovoljili s ceninimi stanovanjskimi hišami, kjer smo najeli sobe po 50c na noč, se je "gospoda" od vodstva nastanila v tridolarskih sobah imenovanega hotela.

V ponedeljek zjutraj smo se zbrali pred zborovalnim prostorom, pred gledališčem, katerega ime sem pozabil. Predvsem smo pronašli, da večina delegatov D. s. nima poverilnic, posebno ne oni iz Milwaukee, izmed katerih je bilo samo par preskrbljenih z istimi. Nastala je zmešnjava, toda kmalu se nam je povedalo naj čakamo mirno pred vhom. V tem prostoru, ki tvori nekako lopo pred vhom in gledališče smo videli kupe komunistične literature. Kakih 60 do 70 članov komunistične mladinske lige iz New Yorka in Chicage je v par minutah prevladovalo situacijo. To so bili sami mladi židje in židinke, vsiljivi, predrzni in aktivni

do skrajnosti. Ne da bi vedel kaj in kako, sem dobil znak v roke, ki mi je omogočil vstop, obenem pa se mi je reklo, da dobimo poverilnice kasneje. V tem sem tudi že videl, da so zavzeli mesta vratarjev, kateri so delili znake in dopuščali delegate v zborovalni prostor, člani mladinske lige in nadomeščali člane minnesotske Kmetijske delavske stranke, ki so bili povečini farmarji.

Predno se je zborovanje pričelo je izgledalo vse, kakor da se bo tukaj vršila konvencija Delavske stranke in ne Kmetijske delavske. Delegati te stranke niso razvijali nikake aktivnosti, oziroma jim je bilo to nemogoče zaradi vsiljivega nastopa prej omenjene mladine. Med delegati so se nahajali številni hrvatski komunisti, nekaj prejšnjih (mogoče) članov I. W. W. iz države Washington, poleg velike skupine komunistov iz Chicage. Mašina je že delovala s polno paro in vse je bilo organizirano v kokuse, seveda z običajnimi "podkokusi" za one, ki niso veljali kot stoprocentni, med katere sem spadal seveda tudi sam.

Že takoj prvi dan smo dobili številna navodila in ukaze, zvečer pa so se vršile seje zbranih delegatov D. s. in raznih pododsekov. Isto je bilo drugi in tretji dan, samo da je bilo izdanih še več ukazov. V sredo zgodaj zjutraj se je vršilo večje število sestankov med našimi delegati, po raznih sobah Ryan hotela.

V sobi, kamor sem bil poslan, se ni govorilo ničesar odločilnega, dobili pa smo zopet razna navodila. Vrata so se stalno odpirala, ker so prihajali razni zaupniki s povelji in ukazi. Iz vsega tega sem sprevidel, da se bliža od neke vihar, da stvari ne gredo gladko, ter da se bomo težko vzdržali na površju, ker, kakor rečeno, glavna naloga komunistov je bila, da prevladujejo konvencijo, da si pridobijo odločilen vpliv in to potom agitatoričnega delovanja vseh vrst.

V sredo večer so priredili komunisti v istem hotelu banket, kateremu so sledili običajni bombastični govori. "Toast master" je bil Hataway, svak W. Z. Fosterja. Ko je Ruthenberg končal svoj govor je zadonela po obširni dvorani, kjer je bilo zbranih pri dveh dolgih mizah kakih dvesto oseb, Internacionala, katero se je pelo s tako silo, da se je razlegalo daleč ven na cesto in privabilo ogromno število radovednežev v loby hotela. Petju so sledili gromoviti živjoklici na sovjetsko Rusijo, na svetovno revolucijo, na komunistično internacionalo in ameriško "revolucionarno" gibanje. Meni se je zdela ta komedija smešna, posebno, ko sem se ozrl po resnih obrazih farmarjev, ki so gledali silno presenečeni na to divjo igro židovske mladine, ki je kričala kakor pobesneta.

Besedo sta dobila končno tudi sodrug Mills iz Kalifornije (znani prejšni "singletakser") in tajnik Kmetijske delavske stranke Maloney. Moža, do skrajnosti tolerantna in predvsem gentlemena, nista kazala v svojih govorih naravnost nasprotstva ter zavzela nekako srednjo pot, s čemur sta si zaslužila viharno odobravanje, da bi površen opazovalec mislil, da sta že pridobljena.

Drugi dan, to je v četrtek, se je pričel odločilni boj. Predvsem je bila prečitana znana brzojavka od LaFollette-a, v kateri je dal krasno zaušnico komunistom. Od tega trenutka je veljalo še bolj kakor poprej, dominirati konvencijo in doseči, da ista odobri kandidature Fosterja. Od te ure se je vršil ljut boj, dasi samo še nevidno, ker delegati Kmetijske delavske stranke so kazali vseskozi občudovanj vredno hladnokrvnost, da sem si mislil: Ti ljudje vedo kaj delajo in čakajo na odločilni trenutek. Tisti dan se je na vse načine skušalo dobiti za nas poverilnice, toda zaman. Vsaki dan se nam je obetalo, da bodo čitana naša imena raz

liste delegatov, toda to se ni zgodilo — zakaj, tega nam nihče ni hotel pojasniti, dasi sem videl, kak ljut boj se nekje odigrava.

Opoldan tistega dne, oziroma nekaj minut poprej nam je bilo naznanjeno, da obedujemo skupno v gotovi, najfinejši restavraciji. Nekdo mi je pošepetal na uho, da bomo imeli v svojem krogu "mr. Millsa", katerega moramo pri tej priliki potegniti na svojo stran. Mahoney je bil toraj že izgubljen, on že ni več verjel v zastrjevanje komunistov glede resnih namenov in odkritosrčnosti. Po skupnem obedu, katerega so nam pošteno zasolili se je pričel naskok na sodruga Millsa. Mož je bil silno vljuden, gentlemanski in vstrežljiv in niti za trenutek ni izgubil svojega prijaznega nasmeha, ki je tako očarljiv na tem možaku, da smo se (vsaj nekateri) razšli polni najlepših nad. Toda še tisti popoldan je baš isti Mills udaril po nas tako neusmiljeno, da nam je (ali vsaj meni) zapiralo sapo. Priznati moram, da nam je naklonil vse kar nam je slišalo. Za njim je nastopil v dveurnem govoru Mahoney in nas istotako bičal, njemu pa so sledili drugi, številni, ki so ves čas do tedaj molčali.

Boj se je nadaljeval še drugi dan in v petek popoldan se je vršilo glasovanje pri katerem smo bili popolnoma poraženi. Tako je minila ta konvencija, ta komedija, ki je pomenila predvsem, konec Kmetijske delavske stranke v Minnesoti, Federativne kmetijske delavske stranke v Chicagi, (katero je tvorila skupina voditeljev D. stranke, brez vsakega odzadja, kakor je že takrat pisal Proletarec). Vse drugo, boji, ki so se vršili potem zaradi kandidature progresivne stranke, oziroma LaFollette-a, je že znano, kakor je tudi znano, da je od tistega časa ideja Kmetijske delavske stranke skoro mrtva.

Ti dogodki toraj so me še le docela prepričali o tem, kar sem sumil že dolge mesece poprej, namreč, da so vsi takozvani uspehi D. stranke le navidezni, da so vsi številni "bloki" po raznih strokovnih in političnih organizacijah le prevara, da sestojijo samo iz malih skupin članov D. stranke. Spoznal sem, da je vse drugo, kar spada k tem progresivnim skupinam in različnim blokom samo prazen privesek, da so to "skupaj zbobnane" lahkovorne osebe, brez vsakega pomena, brez vsake globokejšje vrednosti. Ko sem čital nešteto bombastična pisma iz glavnega urada D. stranke, sem izpočetka mislil, da je vse to istina, da obstoji naravnost občudovanja vredna aktivnost na vseh koncih in krajih, toda po konvenciji v St. Paulu sem videl, da je to samo prazno kričanje, da se s tem kričanjem skuša vzbuditi mnenje, da smo res kakšen faktor, medtem ko smo bili v resnici ničle, vsepovsod.

Najbolj se je kričalo o progresivnem gibanju v premogarski uniji, predvsem v petem okrožju. Iz kupov pisem, ki so prihajala iz glavnega urada na uredništvo sem dobil prepričanje, da je to gibanje globoko segajoče, da stojimo pred velikimi uspehi, da tvori D. s. vodilno silo med razrednozavednimi premogarji tega okraja in deloma tudi v kansaškem okrožju. Čudno pa se mi je zdelo, da se na primer Radnik ni prav nič navduševal v tem oziru, ter da ni priobčeval niti desetine poslani literature, oziroma pismenih poročil iz gl. urada, o tem gibanju. Verujoč v istinitost vsaj večine teh poročil, sem vodil dolgo časa stalne kolone o progresivnem gibanju premogarjev in se za istega navduševal, kar je upoštevalo reakcionarne razmere v tej organizaciji pod vodstvom Lewisa, vsekakor razumljivo za vsakega razrednozavednega delavca.

(Dalje prihodnjic.)

Odmevi na odmeve v Clevelandu.

Anton Garden.

"Dokler ni bilo tega intriganta, je bilo vse mirno in složno . . ." Ako ima človek svoje mnenje o gotovem več ali manj važnem vprašanju, včasih nenamena in nehoti postane "intrigant". Vsem miroljubnim in sloge željnim osebam slovenske metropole, moja iskrena apologija. Človek res ne ve, kako rahločutna so človeška srca, in da z enim majhnim člankom, kot je bil "Dekadence Enakopravnosti", takorekoč povzroči eno majhno revolucijo. In ker se je uredništvo Enakopravnosti v prepričevalnem tonu izrazilo, da veruje v politično taktiko kot jo je zastopalo ob zadnjih volitvah; in nadalje zagotovilo, da list ni prejel "niti centa" za njegovo oficijelno stališče pri priporočanju in izvolitev razne demokratične in par republikanskih umazanih in korumpiranih političarjev, izrekam prizadetim mojo apologijo; to namreč glede njih interpretacije mojih izrazov, da se je list pridružil "šarlatanom slovenskega ameriškega" delavskega "žurnalizma" in da se je prodal ameriški umazani politični korupciji "za skodelico leče". Ako človek veruje v gotovo stvar, v gotove politične smernice, in ako je prepričan, da zavzema pravilno stališče, je nič več kot pošteno poskušati odstraniti vtis in stigmo moralne ali fakične korupcije, neglede ako se človek strinja z njih nazori in taktiko. Radi tega je iskren namen zgornjih vrstic storiti to; ni v moji naravi koga osebo žaliti. V temu smislu je bil spisan tudi prej omenjeni članek in v istem bom vodil nadaljne razprave o tem incidentu.

Z odgovarjanjem Enakopravnosti bom skušal biti kar največ mogoče objektivni ter se ji prizadeval dokazati, da je njena politična taktika škodljiva in pogubonosna za politične, socialne in, kar je jako važno, za ekonomske interese delavstva. V vsakdanjem življenju so izmed vseh ekonomski najvažnejši.

Na opazke kot je "toraj ne vsi!", ki se nahaja v oklepaju pri citiranju mojega uvodnega stavka, ne bom odgovarjal, akoravno bi človek lahko napisal celo "mirijado" z ozirom na dejstvo, da je Clevelandska Amerika priskočila Enakopravnosti na pomoč, in sicer istega dne kot je Enakopravnost pričela odgovarjati na moj "izliv" in izražala v jedru identične misli kot so bile izražene v klubovih prostorih po dveh odgovornih osebah od lista Enakopravnost. Ako je to samo slučajnost, bo pokazala bodočnost.

Sedaj pa k stvari. "E." pravi, da ako je moja kritika glede njene politične taktike na mestu, je bila na mestu tudi kritika komunistov, kateri v času zadnje predsedniške kampanje očitali socializmu, da so "izdali svoje principe ter prodali delavstvo 'buržoaznim' političarjem". Oziroma še bolj, ker "E." ni socialističen list (s čemur se popolnoma strinjam ter nisem še nikdar trdil obratno). Kljub temu bom skušal dokazati, da politična taktika "E." ni v korist delavskih interesov, ne takojšnjih in ne končnih. Prvič, ako je uredništvo "E." res tako dobro informirano o delavskem političnem gibanju kot da razumeti da je, potem bi moralo vedeti sledeča dejstva: Prej kot socialisti (socialistična stranka kot taka si ni nikdar prizadevala doseči njegove kandidature), so si komunisti resno prizadevali pridobiti pokojnega LaFolletta, da bi postal

predsedniški kandidat njihovega gibanja. V kolikor so bili socialisti aktivni za njegovo kandidaturo in izvolitev (posebno za zadnje so oni delali sorazmerno z večjo vmeno in energijo kot pa katera druga posamezna skupina), se je to vršilo pod odkriljem Konferenca za progresivno politično akcijo delavstva. Drugič, in to je jako važno, je bila socialistična stranka zainteresirana v to gibanje v prvi in zadnji vrsti ker je videla v njemu resen pojav za neodvisno politično akcijo ameriškega delavstva. Bila je aktivna, ker je videla in upala, da je logičen izhod tega gibanja definitivna ustanovitev delavske politične stranke. Ako ni prišlo do tega, ni krivda socialistov. Če je sploh kje drugje krivda za propast tega nadvse obetajočega gibanja kot na politični nezrelosti ameriškega delavstva, je to v prvi vrsti pri Ameriški delavski federaciji (in v katere politično taktiko urednik Enakopravnosti osebno ne veruje (!) kot je dejal sam), in drugič je tega kriva v precejšnji meri tudi politična nezrelost predstojnikov ameriškega progresivizma, katerih učenec in sleditelj je menda tudi urednik "E." Tretjič, glede socialističnega indorsiranja LaFolletta in njegove predsedniške kandidature, socialisti niso izbirali med "dvema zloma", kot to imenuje "E." LaFollette ni bil za socialiste nikako "zlo". Ako želi biti urednik "E." dosleden, si lahko prikljče v spomin dejstvo, da se je LaFollette nekaj dni pred nominacijo definitivno izrazil za organiziranje delavske politične stranke, in sicer, radi kratkega časa, po volitvah. In to je bilo jako važno za socialiste. Ako bi se tukaj hotel poslužiti izrazov Enakopravnosti, bi lahko v zvezi s tem tudi jaz rekel, da so njene trditve in namigavanja "grda, ostudna, nesramna laž," in "podlost". Za socialiste ni bil LaFollette nikako "zlo", ne tehnično ne fakično. Socialisti v politiki ne izbirajo med "dvema zloma" pač pa jih skušajo odpraviti. Tudi bom skušal dokazati, da je politična taktika katero je zastopala "E." pri zadnjih volitvah (pravi da jo je že prej, za kar jaz slučajno nisem vedel), in kot jo zastopa A. D. F., škodljiva delavskim interesom.

Glede kandidatne liste Enakopravnosti, katero je priporočala v izvolitev in katero sedaj tako duhovito zagovarja (kar se tiče "zagovarjanja" samega, lahko rečem, da so demokratje, in tudi republikanci, dobili v uredniku "E." mojsterskega zagovornika; tudi najboljše plačana oseba bi ne mogla bolj efektivno izvrševati to delo pri zavajanju mase, da se obdrži v politični temi, kot je to skupen efekt njegovih "zagovorov" na nekritično maso. Kar je žalostnejše je to, da se urednik "E." tega ne zaveda; na mesto da se bi opiral na zdrav razum, igra nepoznanje in predsodki glavno vlogo.) Kot znano, je bil sedanji demokratski guverner države Ohio kandidat za ponovno izvolitev in bil tudi izvoljen, ne vem ako brez ali s pomočjo Enakopravnosti, ki pravi: "Veseli nas, če smo z našim priporočilom pomagali k njegovi zmagi". Čestitam! In kdo je ta "progresivni" Vic Donahey? Ako hoče človek globokejšo razmotrivati to vprašanje je potrebno, da dobro pozna gnjilobo ohajske politike, oziroma ohajskih političnih strank, republikanske kot demokratske. Država Ohio je poznana širom kontinenta kot ena najbolj reakcionarnih; korupcija in reakcija je doma v nji v polnem pomenu besede, kot v malo kateri izmed ostalih držav. Prvenstvo v korupciji ima republikanska stranka, katere izrodek je bil infamni "Ohio Gang". Kot v drugih državah, sestoji demokratska stranka tudi v Ohio iz raznih tekmujočih skupin, majhnih in večjih lačnih šarlatanskih političarjev, izmed katerih poedinci, ka-

kor tudi celota, se zedinijo edino z namenom, da hočejo vsi "political jobs".

Ker je pri lačni tolpi superlativno intrigarstvo in zakulisno nadkriljevanje pogoj za "success", se osebe, ki obvladajo te "čednosti" najpopolnejše, naravno tudi pririnejo najvišje in se potom svoje "mašine" katero v teku boja pridno grade, tudi dalj ali manj časa obdrže na krmilu. Sem pa tam se dobi kak "palitišn", ki se nekoliko razlikuje po svojih osebnih lastnostih od bolj neskrupuloznih, lakomnejših in bolj korumpiranih poedincev. In taka oseba pravijo da je tudi Vic Donahey. Glede administrativne zmožnosti stoji on nad poprečnim demokratičnim političarjem. Ohijski demokratje ga smatrajo za svojega "Al Smitha" in je v očeh ohijskih Babbittov in Henry Dubbov nekaka "luč". V kampanjski brošuri "My Claim for Re-election" (katera je pri Coyleu in Wittu gotovo igrala vlogo "truf karte" za "progresivno" indorsiranje guvernerja), naravno poje slavo svoji administraciji in njenim "velikim zaslugam". Človek zastoj išče v nji sprejetje ene same bolj dalekosežne postavke, ki bi bila v korist delavstva; a ne najdete tudi nobenega priporočila v obliki zakonske predloge ki bi bilo v korist delavstva in v splošnem vsega ljudstva, ne v negativnem in ne v pozitivnem smislu, kot npr. boj proti gibanju za državne kozake, zakon za odpravo inžunšnov v stavekah, garancija za svobodo govora, tiska in zborovanja, katere gotove skupine, kot so npr. komunisti, v več krajih nimajo. Ne govorim o potrebi podržavljenja nekaterih javnih naprav, ker to bi bilo "socialistično" ali "boljševizem". Edino kar omenja v prid delavstva je njegov rek, "nikakega igranja s sedanjim državnim kompenzacijskim zakonom", ali isto zahteva tudi delavstvo in delodajalci.

Vseh teh in enakih zahtev v interesu delavstva "E." sploh ne vidi, vsaj omenja jih ne, ker za šampijonski list "delavskih interesov" menda sploh ne obstajajo. V svojem navdušenju za Donaheya podaja edini argument, ki pa ne drži vode, da je on (Donahey) "vodil boj proti nakanam Ku Klux Klana, ki je skušal vsiliti biblijo v javne šole, ter se še ob vsaki priliki pokazal kot nasprotnik oskopsrnega bigotstva..." To je zame "novica". "E." ne skuša dokazati s fakti tega platoničnega argumenta. Resničnejše bi bilo ako bi zapisala, da se je v splošnem vedno pokazal "tolerantnega napram oskopsrnemu bigotstvu". Glede aktivnosti klanovcev, ki so bile posebno po deželi in malih mestih zelo razširjene, ni Donahey, ako se pravilno spominjam, niti enkrat odprto nastopil proti njih terorizmu in bigotstvu. Predlogo, ki je določala dnevno čitanje biblije v javnih šolah, je on vetiral s stališča, da je vera stvar posameznika in da je dom najpripravnejše mesto za zatekanje k bibliji (glej njegovo argumentiranje). Niti ene besede ni proti klanovcem ali kakim drugim bigotičnim skupinam, katere so sponsorirale to predlogo. In "E." pride do enostavnega zaključka, da je to storil, ker je proti klanovcem in klanovci logično pa proti njemu. Slučajno sem se nahajal precej časa takorekoč v osrčju klanovskega zelotstva, živel in delal med njimi in radi tega poznam njihovo mnenje o Donaheyu. Klanovskim demokratom je bil in je gotovo še sedaj Donahey precej "svetla luč". Mogoče bo to zelo čudno za Enakopravnost, ampak Cleveland ni Ohio.

Drugič, "E." se bo gotovo še spominjala incidenta, ki se je v pričetku tega leta izvršil na državni univerzi v Columbusu. Šlo se je za akademično svoboda

govora, t. j. ako je profesorjem, in logično tudi študentom, dovoljeno svobodno misliti. V času te vladne preiskave, katero je v glavnem usililo kluksovsko bigotstvo, se je pokazalo, da obstoja na univerzi precejšna naklonjenost Ligi za industrijalno demokracijo, katera je akademični del ameriškega socialističnega gibanja. Po preiskavi se je guverner Donahey javno izrazil, da državna univerza ni mesto za propagiranje "perverzih idej", ali bolj točno, "subversivnih" ("nevarnih"), ker so "nevarne državi". Ne vem kako more Enakopravnost vzlic tem dejstvom zaključevati, da se je Donahey "ob vsaki priliki pokazal kot nasprotnika oskopsrnega bigotstva."

Tretjič, Enakopravnost se menda še spominja dejstva, da se nahaja v ječi delavec (premogar po poklicu) Dominik Venturato, kateri je bil obsojen na dosmrtno ječo z več drugimi premogarji radi umora nekega skeba za časa premogarske stavke 1922. Obravnava se je vršila sredi najhujše atmosfere predsodkov napram vsem obtožencem. Kljub dejstvu da se jim ni zločina nikdar dokazalo, se Venturato še vedno nahaja v zaporu. Ohijski premogarji so podvzeli že nešteto korakov in potrošili tisoče dolarjev da ga osvobodijo; poslanih je bilo že več raznih deputacij do guvernerja, ki so ga prosile, da preišče zadevo Venturatija in na podlagi faktov popravi storjeno krivico. Donahey je ponovno in ponovno dal premogarjem vsa zagotovila, da bo vzel prošnjo v pretres ko hitro mogoče. Do danes tega še ni storil. To je tisti guverner, ki je že "storil toliko dobrega za delavstvo" in za katerega "izvolitev smo mi (Enakopravnost) ponosni." Ne posvetil bi toliko prostora temu kandidatu Enakopravnosti, a storil sem to da dokažem "progresivnost" ohijskega političnega heroja na podlagi neizpodbitnih faktov, iz katerih je razvidno platonično znanje Enakopravnosti o svojem političnem izvoljencu za guvernerja, katerega zagovarja "four-square". Da ponovim: Guverner Donahey nima niti ene same točke v svojem programu (programa sploh nima ne on in ne njegova stranka ali pa posamezni kandidatje bodisi ene ali druge kapitalistične stranke) o socialni zakonodaji, katera je pereča potreba za delavstvo; trditev Enakopravnosti o Donahejevem "odprtem boju proti Ku Klux Klanom in oskopsrnim bigotom" je mitika, kakršno ni preveč težko ustvariti spretnemu publicity agentu; in končno slučaj Dominik Venturatija dobro pokaže, koliko se Donahey zanima za položaj enega delavca. O njem se lahko reče, da ni nikak bubeč, pač pa eden najspretnjših politikašev v državi Ohio. Svojo vlogo zna igrati izvrstno — precej spretnjeje kot Enakopravnost pri svojem "zastopanju (političnih) interesov slovenskega delavstva". On je precej bolj "safe" (v vseh ozirih) kot je pa politično stališče Enakopravnosti.

Dalje prihodnjič.)

"BEG IZ TEME" je knjiga, ki je izšla v založbi "Proletarca". Obsega nad tri sto strani in vsebuje dela ruskih pisateljev. "Beg iz teme" je najboljšo delo te vrste, kar jih je izšlo v naši literaturi. V nji so zastopani najboljši ruski pisatelji, kot Andrejev, Gorki, Čehov, Arcibašev in Turgenjev. Cena v platno vezani knjigi \$1.75. Njena posebna zanimivost so življenjepisi ruskih pisateljev, ki so kazali pot iz teme. Pošljite naročila takoj.

IZ DRUGIH LISTOV.

Mehiški predsednik Calles in ameriška Workers' Party.

Milwauški tednik "Vestnik" je v izdaji z dne 14. oktobra priobčil članek o predmetu ki ga označuje gornji naslov, z naglašanjem, da je Workers Party, kakor v marsikakšni stvari, tudi tukaj menjala svojo "taktiko". Sedaj, ko je Calles v ospredju v borbeni "liniji", se mu skušajo obesiti za suknjo, da bi zaeno z njim tudi oni bili predmet "radovednosti", katere so oglašane na prvih straneh dnevnikov. Članek v "Vestniku" se glasi:

"V nedeljo dne 3. oktobra je priredila milwauška hrvatska skupina Delavske stranke javen shod v S. S. Turn dvorani. Tema govora: "Ameriški kapitalizam i nemiri u Meksiku". Govornik: M. Vrkljan iz Chigaga.

Hrvatska komunistična organizacija je obdržavala še pred enim letom shode skoro vsaki mesec, kateri so bili vedno dobro posečeni. Zadnje čase so postali shodi redki in kakor nam je pokazal zadnji, tudi slabo obiskani. Na zadnjem shodu je bilo navzočih samo kakih 50 oseb, med katerimi se je nahajalo večje število članov tukajšnje skupine soc. delavske stranke (S. L. P.), medtem ko ni bilo navzočih mnogo najbolj znanih in aktivnih članov hrvatskega kluba Del. stranke, kateri je shod sklical.

Dejstvo, da so tudi hrvatski komunisti izgubili upljiv med hrvatskim delavstvom, nas prav nič ne veseli, niti bi nas na veselilo, ako bi bili naravnost sovražniki radikalnega delavskega gibanja. Vsakega razrednozavednega delavca z resnimi nameni in z željo po napredku pač veseli, ako so delavski shodi dobro obiskani, pa magari so isti sklicani po nasprotni struji, po delavcih toraj, kateri verujejo v drugo taktiko, pa najsibo to komunistična ali pa ona soc. delavske stranke. Vsakdo, ki razumi razredni boj in upošteva razmere pod katerimi se razvija spoznanje in razredna zavednost med delavstvom, se tudi zaveda, da pomenijo taktična nasprotstva iskanje resnice, iskanje pravih potov do uspehov in končne zmage, ter da bo moralo to priversti celotno gibanje končno do sporazuma, do enotne fronte.

Da omenjamo na tem mestu neuspeh zadnjega shoda hrvatskih komunistov, do tega nas je privedla potreba, baviti se s stališčem, katerega je zavzemala Delavska stranka, oziroma, katerega je zavzemalo vodstvo iste še pred dobrim letom dni napram mehiškemu predsedniku Callesu in njegovi vladi.

Za časa, ko je Calles prvič vzbudil pozornost ameriškega kapitala, ameriške javnosti na svoje delovanje proti tujim izkoriščevalcem mehiškega narodnega bogastva, kakor tudi proti neomejeni moči mehiške cerkve, je vodstvo Delavske stranke nastopilo proti njemu, ga imenovalo hlapca kapitalizma, socialpatrijota in izdajalca delavstva. Njegovo delovanje bi našlo priznanje samo tedaj, ako bi proglasil diktaturo proletariata ter vstanovil delavsko kmetsko republiko, temelječo na komunističnih principih.

Posameznih časopisi delavske stranke so tiste čase zavzemali drugačno stališče in priznavali, da je Calles storil vse kar je bilo v njegovi moči, pod danimi razmerami. Uvaževali so dejstvo, da so bile razmere moč-

nejše kakor njegova volja in da je moral nastopati previdno, upoštevajoč vse okolščine in ogromno silo nasprotnika, kateri je našel v Washingtonu kakor tudi v Londonu silno oporo. Toda uredniki dotičnih časopisov so bili deležni za to svoje stališče, ki je bilo logično in primerno razmeram, običajen ukor, morali so utihniti ali pa spremeniti svoje nazore.

Danes, komaj dobro leto po teh dogodkih, ko je Calles z veliko energijo izvedel svoj program in strl moč cerkve, tega stoletnega sovražnika mehiškega naroda in vsakega napredka v deželi, je zavel tudi na glavnem uradu Delavske stranke drugačen veter in na javnih shodih se njeni govorniki zavzemajo za Callesovo vlado ter protestirajo proti vmešavanju v mehiške zadeve od strani ameriške vlade.

Ko so uredniki pred enim letom dobili od vodstva W. P. ukor, so navajali v svojo opravičbo dejstvo, da bi ameriška vlada v slučaju, da bi se vstanovila v Mehiki diktatura proletariata, oziroma, da bi se storili resni koraki v tej smeri, da bi toraj uporabila vlada Združenih držav prvo priliko za intervencijo. Navajali so obenem, da bi taka intervencija pomenila prav gotovo utrditev reakcije in uničenje vsakega naprednega gibanja za dolga desetletja. Toda ti tehtni, globoko utemeljeni ugovori niso našli odmeva pri vodilnih možeh Workers' Party.

Na zgoraj imenovanem shodu v Milwaukee so nastopili po končanem govoru tudi člani soc. del. stranke, ter stavili govorniku vprašanje: "Toraj, delavska stranka podpira sedaj Callesa in njegovo vlado; to pomeni, da pomaga utrjevati njegovo moč. Kako pa hočete to moč končno, kadar bo utrjena, zrušiti?" Govornik je imel na razpolago skrajno neroden odgovor, omenjajoč delovanje hrvatske sekcije Del. stranke v H. B. Z., kjer so poklicali "Prosvetaše" napomoč. Odgovor je bil jalov in neutemeljen; pomenil je, da govornik sam ni zamogel prav opravičiti sedanje stališče svoje stranke v mehiški zadevi, toda tudi vprašanje samo je bilo skrajno neumno.

To smo omenili, da pokažemo, kako nesmiselno je drvenje proti gotovem cilju brez uvaževanja okolščin, razmer in danih mogočnosti. Calles je dosegel kar je bilo pod danimi razmerami doseči mogoče. S tem da je strl klerikalno silo in osvobodil šolo iz njenih krempljev, je izvršil temeljito delo, delo katero tvori temeljni del socializma. Callesova vlada je uglasila pot do končnega cilja — popolne osvoboditve delavstva. Socializem nas uči: Najhujši sovražnik delavstva je nevednost mas — in temu sovražniku je Callesova vlada strla glavo.

Ali ste naročeni na "New Leader"?

Vsak ameriški socialist, vsak ameriški delavec in vsakdo, ki hoče čitati dober list iz katerega bo dobil jasen vpogled v ameriško delavsko gibanje, bi moral čitati med drugimi tudi "New Leader", ki izhaja v New Yorku. Mnogo slovenskih delavcev je že naročenih na New Leader, a veliko jih je takih, ki še niso, pa bi morali biti. Mi pri tem mislimo tiste delavce, ki se zanimajo za delavsko gibanje. Kdor pa se zanj zanima, bi moral tudi skrbeti, da bi bil poučen o vsem kar se v njemu dogaja. Naročnina na "New Leader" je \$2 na leto, \$1.25 za pol leta, 75c za tri mesece. Pošljite naročnino upravnštvu "Proletarca" ali pa tajništvu J. S. Z.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

PUEBLSKI DOGODKI.

PUEBLO, COLO. — Kako da se ne oglasi toliko časa, vprašujejo ljudje, kadar pa se oglasi in pišem, jim pa tudi ni prav. Zadovoljiti v vse kraje torej nikogar ne morem in tudi ne poskušam. "Kar Bog stori, vse prav naredi," pravi neki pobožni pregovor, a jaz vem (in vi tudi), da so celo verniki drugačnega mnemja o božji previdnosti kakor pa ta pregovor.

Tudi o meni pravijo da ni vse prav kar pišem, in da bi bilo mirnejše in manj trublja v društvu, ako bi pustil tiste ki mislijo, da je napredek v zabavljanju na socialiste, čisto pri miru.

Rad bi jih sedajle naštel vse po vrsti, vse tiste ki so zabavljali od leta do leta že toliko časa, da smo sedaj že kar pijani napredka. Smo res čudni ljudje.

Dne 15. nov. je bil tu V. Cainkar, gl. predsednik SNPJ., ki je prišel s shodov v južni Coloradi. Tudi tukaj je bil eden v naglici aranžiran; udeležba, vpoštevajoč to okolščino, je bila dobra. Kadar pride odbor nikot kot je Cainkar, nimamo nikakih "razprtij". Vsi so prijazni z njim. Pripovedujemo mu kako bi radi delali za napredek in da delamo, toda sodelovanje je nezadostno. In še precej takih reči, ki pa nimajo pomena.

Nič prepozno ne bo, ako poročam za to naselbino veleznimiv dogodek: župnik Ciril je oktobra praznoval 40-letnico mašništva. Samoobsebi je umevno, da je bila ob tej priliki vsa fara pokoncu in tudi marsikakšen "naprednjak" je silil zraven. Banket je bil, so rekli, tak da je joj. Vsega je bilo dosti — in pa koliko veselja! To bi gledal Matija Plehar, kajti sedaj bi šele videl kako prav pridejo tiste sobe za "lišpanje žensk v naši šoli".

Na banketu so ponavljali "govorniki" drug za drugim vedno isto dolgočasno istorijo, a ljudje so ploskali in spet ploskali. Bilo je že proti jutru, ko je bilo banketa konec. Prišli so tudi razni prijatelji fare in "delavcev", npr. nekaj mestnih poglavarjev (palitišnov) in takih, ki mislijo da so Kranjci in Hrvatje all right le če ostanejo nevedni in "pokorni" (oni pravijo, "lojalni").

Največje navdušenje na banketu je bilo, ko so dobremu župniku izročili ključ od avtomobila, katerega mu je kupila fara v dar. Jako lep avtomobil. Krasen avtomobil in podobne opazke smo slišali še več dni potem.

To je bil za našo naselbino eden "najlepših" dogodkov in "Father" Ciril Zupan imajo nov, lep avtomobil. To je tudi napredek.

Te dneve pa je vse pripravljeno za 40-urno pobožnost. Vprašali so Rev. Trunka iz Leadvilla da pomaga domačim gospodom ob tej priliki, kajti ljudi je veliko, vsi so grešniki in vse je treba izpovedati in jim dati odvezo ter naložiti pokoro. Da bo šlo delo hitreje od rok, je določeno da se bo spovedovalo na Grovu in na Bessemerju.

Ni pa vse tako mirno v naši fari. Nagrade, ki so jih dali delegatje konvencije KSKJ. so razburile marsikakega člana, kajti končno tudi članstvo KSKJ. ni tako neumno kakor mislijo tisti ki so prejeli za svoje

delo okrog \$50 tedenske plače, potem pa dobili še po \$500 ali več nagrade. Veliko jeze je bilo radi tega, ženske pa pravijo: nad 40 žensk je bilo na konvenciji, a moški nas niso vpoštevali in so postopali kakor da nas sploh ni. Zato pa je danes vse narobe v KSKJ. V resnici, kregajo se da je kaj, a pri "Orlu" nimajo vzroka biti nevoščljivi. Sicer pa je pri "Orlu" za spoznanje mirnejše. "Revolucije" ni in Pepe je za silo utihnil. So pa še vedno "naprednjaki" katere jezi, da je Bartulovič tako slabo vodil vojno proti socialistom.

Ako je moj dopis bolj dolgočasen kot drugikrat, je to zato, ker se mi zdi vse nekam dolgočasno. Jesen je jesen, zraven pa še 40-urna pobožnost.

Old Timer.

PRIHODNJI KONCERT "SAVE" BO NAJBOLJŠI V NJENI ZGODOVINI.

CHICAGO, ILL. — Pevski zbor "Sava" je v tem mestu in okolici med našim občinstvom znan pevski zbor. V začetku tega leta se je pridružil klubu št. 1, in v nedeljo 5. decembra popoldne bo imel v dvorani SNPJ. prvi koncert od kar posluje kot odsek kluba št. 1.

Zbor "Sava" je poznan Slovencem v Chicagu iz svojih prejšnjih priredb, ko je bil še samostojen. Od kar je del kluba št. 1, je nastopil samo na banketu dne 3. julija ob priliki VI. zbora JSZ., v ostalem pa se ves čas pripravlja za koncert, ki bo kot omenjeno dne 5. decembra.

Ko se je pred desetimi meseci "Sava" pridružila klubu, je nastala velika bojazen med čikaškimi rodoljubi, češ, da bo pod klubovim okriljem atmosfera za "Savo" neugodna in vsled nje pogin neizogiben, kajti politično ozračje je smrtno za glasbeno umetnost. Tako so modrovali naši veljaki in rekli so še več kot toliko, in ob priliki se bo lahko povedalo vse.

Sedaj pa pogledajmo, kaj so dejstva. Pevski zbor "Sava" ni bil še nikoli tako aktiven kot sedaj. Pevske točke na njegovem koncertu 5. decembra bodo izvajali samo člani in članice tega zbora v nastopih moškega, mešanega in ženskega zbora in v solospelih. Prav nič ne pretiravam ako rečem, da "Sava" še ni šla pred občinstvo s tako obširnimi koncertnimi programom kakor bo oni ki ga boste videli in slišali 5. decembra. Na sporedu bo tudi "Večer pri kleklaričah", igra s petjem, ki nas bo popeljala to popoldne nazaj na naše Notranjsko, kjer je ta obrt najbolj razširjena. Tudi v tej igri sodelujejo "Savini" pevci in pevke.

Radi bogatega programa se pričakuje udeležbe kakršne "Sava" še ni imela, dasi je bilo na enem njenem koncertu več kot 500 ljudi.

Kdor se hoče prepričati o resničnosti teh vrstic, naj si rezervira nedeljo 5. decembra za poset "Savinega" koncerta, vstopnico pa naj si preskrbi vnaprej, ker bi se utegnili zgoditi, da bo kdo imel poznih ostal razočaran zunaj dvorane, ker ne bo več vstopnic, ne prostora. — Frank Alash.

SEJE KLUBA J. S. Z. V GIRARDU, O.

GIRARD, O. — Seje soc. kluba št. 222 J. S. Z. se vrše vsaki prvi torek v mesecu ob 7 uri zvečer v Slovenskem Narodnem Domu. Delavci to je vaša organizacija, pridružite se ji! Naš klub ima tudi lepo zbirko knjig. Izposojajte si jih!

TAJNISTVO.

O SLAVNOSTI PETLETNICE IZOBRAŽEVALNEGA KLUBA V WAUKEGANU.

V nedeljo 14. nov. je samostojni Izobraževalni klub za Waukegan in No. Chicago praznoval petletnico svojega obstoja z obširnim in dobro izbranim programom. Popoldanska prireditev se je vršila v veliki dvorani Narodnega doma, zvečer pa ples v spodnjih prostorih. Udeležba je bila povoljna.

Program je otvoril Vinko Pink, nakar so nastopile violistinje, osem ali devet po številu. V programu je bil sicer naznanjen kvartet, ki se je pa na prijetno iznenađenje občinstva več kot podvojil. Nastopile so same deklice in reči se mora, da so dobro izvedle svojo nalogo. Žele se buren aplavz, ki so ga res zaslužile. Za njimi je nastopil Charles Pogorelec, ki je v svojem govoru posegel v zgodovino kluba, na poteškoče s katerimi se bore vse podobne organizacije, na uspehe katere je dosegal ta klub v času svojega petletnega obstanka, in apeliral na navzoče, da tudi v bodočnosti posejajo njegove priredbe in mu tako nudijo svojo podporo. Izrazil se je pohvalno o klubovem sodelovanju na dramskem polju s klubom št. 45 J. S. Z., kakor tudi potrebo na še tesnejšo združenje obeh organizacij, kar bi obema koristilo. Tudi bi ne škodila popolna združenje Izobraževalnega s socialističnim klubom. Imel bi lahko dramski in pevski odsek, delo bi bilo na ta način olajšano in uspehi večji.

V. Pink je po Pogorelčevem govoru zapel "Little Mother of Mine"; spremljevala ga je na klavir Miss Frances Artach. Pel je dobro in občinstvo ga je nagradilo z obilnim ploskanjem, tako da je moral zapeti še eno pesem.

Četrta točka programa je bila igra "Veleturist", burka v treh dejanjih. Ne bom se spustil v ocenjevanje posameznih igralcev, rečem le toliko, da so bili nastopi v splošnem dobri, hibe so pa v navadi več ali manj na vseh naših predstavah. Če vzamemo to predstavo v celoti v postev, so dobri nastopi odvagali vse morebitne hibe. Igra "Veleturist" je burka, ki je občinstvu nad vse ugajala, kot vse podobne igre, ker ji nudi priložnost za smeh in so lahko umljive.

Zabava zvečer je bila prijetna, neprisiljena, in vsakdo je bil zadovoljen z njo. Prireditev je posetilo tudi precejšnje število Chicažanov. Da niso pozabili agitacije za koncert socialističnega pevskega zbora 5. dec. se razume, in pričakuje se, da ga bo posetilo precejšnje število naših prijateljev iz Waukegana in No. Chicago. — *Poročevalec.*

SKUPNA SEJA ČLANŠTVA SOC. STRANKE V CHICAGU.

CHICAGO, ILL. — V ponedeljek dne 29. novembra ob 8. zvečer se bo vršila v Douglas Park avditoriju velika skupna seja članstva socialistične stranke okraja Cook, na kateri se bo med drugim razpravljalo o bodoči kampanji za županske volitve. Ako naša stranka sklene da poseže v bitko s svojo listo, moramo podvzeti tudi resno agitacijo, kajti brez te ni uspeha. Tudi če je oddanih za naše kandidate tisoče glasov, ako ni nikogar ki bi pazil pri štetju in se briga za agitacijo, ne bodo kreditirani naši stranki.

Namen te konvencije je razpravljati o pojačanju naše stranke v Chicagu, kajti situacija je nam ugodna, in edino kar potrebujemo za uspešno delo je več aktivnih sodrugov in več članov. Enkrat je treba tudi v Chicagu pričeti, in ta enkrat je tukaj SEDAJ. — *P. O.*

VPRIZORITEV "HRBTENICE" V SO. CHICAGU.

CHICAGO, ILL. — Na priredbi društva "Delavec" št. 8 SNPJ. dne 21. nov. v Hrvatskem domu je dramski odsek kluba št. 1 JSZ. ponovil dramo "Hrbtenica", ki je agitacijska igra za SNPJ.

Udeležba je bila precej dobra. Tudi mnogo Hrvatov je bilo na predstavi.

Program je otvoril J. Kuhelj s kratkim nagovorom in nato predstavil V. Cainkarja, predsednika S. N. P. J. Pred predstavo je zaigral nekaj komadov Koludrov orkester, potem pa se je dvignil zastor in imeli smo pred seboj prolog "Hrbtenice".

Prvo dejanje je bilo veliko boljše kakor na prvi predstavi, pa tudi igranje v ostalih je bilo popolnejše, razun gotovih hib, ki so menda neizogibne. Igralsko osobje je bilo isto kot na prvi predstavi, in režiser ravno tako. Pri tej in pri prejšnji predstavi so na odru sodelovali, ne da bi bili še omenjeni, poleg igralcev označeni v programu, tudi sledeči: John Hujan, V. Vidergar, Filip Kmetec, Mrs. Alesh, Mrs. Renar in drugi.

Občinstvu je igra ugajala in društvo ni storilo napako, ker je oskrbelo to predstavo. Bila je za naselbino v So. Chicagu novost, ki se je posrečila popolnoma. Priporočam društvu SNPJ., da posežejo po tej igri in jo vprizore povsod kjer mogoče, prvič ker je namenjena jednoti, in drugič ker je v nji mnogo agitacije za principe, ki jih ima SNPJ.—X.

ČASU PRIMERNA DISKUZIJA V KLUBU ŠT. 27 V CLEVELANDU.

CLEVELAND, O. — Sedaj, ko se veliko piše in govori o volitvah in volilnih kampanjah ter raznih političnih strankah, bomo imeli o vsem tem diskuzijo v klubu št. 27 na njegovi seji v nedeljo 28. novembra ob 2:30 popoldne v klubovih prostorih v Slov. narodnem domu.

Diskuzijo bo otvoril s. Anton Garden.

Vabimo vse člane našega in okoliških klubov, da se je udeleže, ravno tako nečlane, ki se zanimajo za taka vprašanja in razprave. — *John Krebelj*, tajnik.

Agitatorji na delu.

Naročnin so poslali:

Anton F. Žagar, na agitaciji v Ohiju	53
Joseph Zorko, West Newton, Pa.	4
Antcu Šular, Gross, Kans.	3
Frances Zakovšek, No. Chicago, Ill.	3
Frank Primožich, Rilton, Pa.	2
M. Tekave, Canonsburg, Pa.	2
Frank Modic, Warren, Ohio	2
John Krebelj, Cleveland, Ohio	2
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	2
John Juvanc, Clinton, Ind.	2
John Bozich, Collinwood, Ohio	2
Frank Rataic, Forest City, Pa.	1
John Teran, Ely, Minn.	1
Frank Potočnik, Bowen, Colo.	1
Mike Klopčič, Slovan, Pa.	1
Frank Podbody, Park Hill, Pa.	1
Paul Subic, Stockett, Mont.	1

Koliko je slovenskih in drugih trgovcev, ki trgujejo z vami v vaši naselbini, ki oglašajo v "Proletarcu"?

Naš dom—kaj je z njim.

J. S. Z. ima akcijo, da zgradi svoj dom, v katerem bi bili nastanjeni njeni in Proletarčevi uradi, velika knjižnica, arhiv itd., in ki bi imel ob enem potrebne prostore, ki bi omogočili povečati posebno naše aktivnosti na prosvetnem polju.

Imovina ki jo ima ta ustanova JSZ. v gotovini, je bila dne 30. junija 1926 \$3,867.40. Obveznosti delničarjev so bile \$2,208.50, obveznost sekcije pa \$5,000.

Skupna imovina z obveznostmi je bila 30. junija \$11,075.90. Od tedaj so mnogi že popolnoma ali deloma plačali svoje deleže.

Tiste, ki v tej polovici leta še niso ničesar vplačali na svoje deleže, prosimo, da to gotovo store pred koncem leta.

Na tiste sodruge in sodruginje, ki še niso vzeli nobene delnice, apeliramo, da podpro to velevažno ustanovo. Zanašamo se posebno na članstvo JSZ. v Chicagu, ki je zbralo že precej visoko vsoto, da bo prihodnji mesec in posebno prihodnje leto podvzelo vse, da se namen te akcije čimprej uresniči.

Za stavbinski odsek JSZ., Frank Zaitz, tajnik.

Listu v podporo.

Sheboygan, Wis.: Martin Jelenc \$3; Chas. Chuck \$1.50; po \$1: Frank J. Turk, J. Suša, Frank Suša, Jacob Rupnik; po 50c: J. Chuck, J. Spendal, M. Urbančič; po 25c: Frank Saje, F. Sepič, L. Milostnik, F. Turk, Jr., A. Podlogar, F. Tratar, D. Luekich, L. Klemenčič, Chas. Milincovic; J. Golobič 20c; M. Dragan 10c. (Nabral in poslal Jacob Rupnick). Skupaj \$12.55.

Kenmore, O.: Joseph Jereb, \$2.

Cleveland, O.: Anton Pozoreli, \$1.

Canonsburg, Pa.: Joseph Krultz, \$1.

Akron, O.: Joseph Jerman, \$1.

Chicago, Ill.: Steve Malnarich, 50c.

Cleveland, O.: Louis Skube, 25c.

Collinwood, O.: Frank Dacar, 40c.

Gillespije, Ill.: Peter Kalan, 10c.

Za povečanje lista:

Duryea, Pa.: John Mlakar, \$1.

Waukegan, Ill.: Klub št. 45, JSZ., \$1.

Smithfield, O.: John Oblak, \$1.

West Newton, Pa.: Joseph Zorko, \$1.

Waukegan, Ill.: John Dobrovoljc, 50c.

Chicago, Ill.: Frank Petrich, 15c.

Clinton, Ind.: Andrej Cizej, 25c. Skupaj \$23.70, zadnji izkaz \$603.83, skupaj \$627.53.

Pripomba: V zadnjem izkazu prispevkov iz Canonsburga nismo priobčili imena prispevateljev, ker jih nismo z vsoto prejeli. Priobčujemo jih danes. Prispevatelji so bili sledeči: Po \$1: J. Terčelj, J. Albin, Ant. Rupnik, J. Bostjancič, J. Maurich, J. Jereb St., Ant. Stajerc; (Library, Pa.) po 50c: Fr. Tomsic, J. Chesnik Jr., J. Rozenberger, J. Zigon, J. Bobnar, neimenovan. Skupaj \$10. (Vsota je bila označena v zadnjem izkazu.)

SODRUGOM IN SOMISLJENIKOM V COLLINWOODU.

Seje kluba št. 49 JSZ. se vrše vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9. dopoldan v Kunčičevi dvorani, Waterloo Rd. Vse tiste ki simpatizirajo z našim gibanjem vabimo v naš log. Sodrugi, agitirajte za pojačanje kluba! Udeležujte se redno sej, kajti agilnost organizacije je odvisna od agilnosti članov.—TAJNIK.

Sanje velikih in malih sanjačev.

Anton Jurca.

(Nadaljevanje.)

Sanjavi kričači delajo mnogo nemira. Seja kakega društva poteka gladko, člani so razumni in prevdarni. Ali kakor hitro se pojavi na seji par zgagarjev in prično metati očitke, skačejo pokoncu, protestirajo in kriče, pa je seja "burna". Za tepež je dovolj, da eden udari. Nikomur ne pride na misel, da bi koga udaril, pride pa vmes pretepač, in sune tega ali onega, ali ga insultira. In mirna družba se kaj lahko v takem slučaju spremeni v pretep.

Zgagarji kakršni so a la Nevesekdo, so ne samo zgagarji, ampak zelo strahopetni zgagarji. Nimajo poguma biti v odprti bojni vrsti, ampak se vedno obdajajo s kopo fanatičnih pristašev, da razgrajajo za svojega "svetog borca" in da povzročajo kravale. Večina takozvanih komunističnih shodov ima pretepaški značaj. "Komuniste" trenirajo za "razbijanje", kajti razbijanje je njim evangelijski. In ker je umevno, da kapitalizma ne morejo zrušiti s svojimi Novački in Zinički, zato rušijo delavske organizacije, in s tem vrše kapitalizmu dopadljivo delo.

Koliko je bilo vika in krika o debatah!

Naš klub je privolil v debato z nasprotniki od slovenskega kluba W. P. v Detroitu, dasi smo vedeli kakor vemo danes, s kom imamo opravka. Toda ker so se bali blamaže, so odklonili debato s članom našega kluba, in jo ob enem sprejeli pod pogojem, da se jim dovoli dobiti govornika iz Radnikovega urada. Hoteli so svojega velikega "stratega", ki je tako sijajno "manevrisal", da je vse izgubil, kajti on je "v stanju da maso navduši (nahujska) in jo razdraži do meje razgrajanja."

Ali tudi s to potezo se ni izognil, kajti dan mu je bil pogoj, da naj sprejme debato pred članstvom SNPJ. pred katerim naj razgali socialistično "mašino", ako noče biti sam razgaljen. Debata mu je bila ponujana v Chicagu, Clevelandu in Detroitu, a je ni sprejel, kajti on je hotel debato pred svojimi razgrajalci, ki bi mu pomagali na bezniški način "voditi" debato.

Danes Mr. Nevesekdo debatira z Ziničem, Bojanovičem in Balubancem ter drugimi, ki mu očitajo, da je ne samo potrošil lepe vsote s svojim krahom pri "D.S.", ampak da ni izpolnil nad, katere je "stavil vanj pokret." JSZ. še obstoji, SNPJ. je še kar je bila, Proletarec se širi, Mr. Nevesekdo pa je postal še manjši kakor je bil.

Naše delavstvo, posebno naši sodrugi, so pokazali v teh časih splošnih provokacij toliko tréznosti, da jih nobeno Bartulovičevo-Ziničevo "manevrisanje" ni spravilo s tira. Ohranili so enotnost svojih organizacij in obvarovali SNPJ. pred atentatom.

Pretepači so nesreča, kjer se pojavijo. In agentje provokaterji so nesreča za delavstvo, ker delujejo proti delavstvu pod masko delavskih agitatorjev. Slikajo se za mučenike, vpijejo o revoluciji kakor da se more revolucijo privabiti z vpitjem, in ves njihov šunder je podoben razgrajanju divjakov v džunglih.

Socialistični pokret odločno odklanja take metode, in jih obsoja, ker škodujejo delavstvu tudi če so tisti ki se jih poslužujejo pošteno v svojih namenih.

Socialistično gibanje stoji na stališču, da je de-

lavstvo v stanju napredovati samo toliko kolikor napreduje v znanju. Samo v toliko v kolikor se dviga njegov ponos, postaja razredno zavedno. Opajati maso s frazami vedoma z namenom, da se jo opaja, pomeni škodovati delavstvu, kajti po vsaki pijanosti pride treznost in — maček.

Mi nimamo nezmotljivih ljudi, ne nezmotljivih navkov. "Edino prave taktike" so monopol "komunistov", naše pa so seveda "neprave", kajti samo ena more biti "edinoprava". Sanjači v Vatikanu, ali pa sanjači, katere je vzgojil Zinoviev, so glede zmotljivosti enaki. Oboji si laste svojstvo "nezmotljivosti". Oboji trdijo vsaki o svoji organizaciji, da je "edino prava". In oboji se motijo bolj kot tiste organizacije, stranke ali vere, ki ne prisegajo na zastavo nezmotljivosti.

Kdo se je v tej deželi motil večkrat, kakor takozvani komunisti? Ni ga pokreta, ki bi delal tako gorostasne napake, kakor jih je ta, in ni ga, ki bi menjal taktiko za taktiko in pri tem zatrjeval, da je "edino prava". Posledica te zmešane brozge je, da je njihova stranka padla v članstvu za devet desetlin, da so mnogi njeni listi prenehali, in da so vse važnejše narodnostne federacije še pred reorganizacijo v "celice" ali odstopile, ali pa postale tako oslABLjene, da so komaj senca tistega kot so bile. Navedem naj npr. nemško, ki je bila v W. P. najjačja in najvplivnejša. Danes je izven stranke in njeno glasilo se bori proti stranki Ruthenberga in Fosterja, katera je preje tako ljuto zagovarjalo in ju poviševalo. Enkrat je moralo biti v zmoti, kajti drugače ne bi bilo treba teh gorostasnih skokov.

Edinozveličavna cerkev te izveliča čez noč, oziroma v momentu, ko "spokorjen" in izpovedan ter očiščen umrješ. "Edino prava revolucionarna partija" pa te odreši za par kvodrov še prej kot cerkev. Razumnemu delavcu je jasno, da so se W. P. polastili kruhoborski pustolovci, katerim je igra revolucije zabava. Kadar bi jim postala nevarna, bi se poskrili za kulise.

Kdor ima res voljo delati za ljudstvo, se ne bo z njim igral ter ga varal in zavajal, ampak ga učil, ga organiziral ter ga vsposobljal za delo.

V čem so jugoslovanski komunisti pomagali delavstvu? Ali so ga odvrnili izpod vpliva vere in duhovnikov? Ali so ga odvadili pijančevanja? Ali so ga naučili boljše etike in morale, kakor so jo poznali prej?

V ničemur mu niso koristili, etično pa so tiste ki so jim sledili in jim verovali pokvarili.

V Detroitu je baje "Radnikova" trdnjava. Sami to trdijo. In kakšna je detroitska jugoslovanska naselbina danes, bom opisal v prihodnjem članku.

(Dalje prihodnjič.)

Umetno lepšanje ženskih obrazov.

J. A. Siskovich.

Ni še dolgo, ko se je strogo obsojalo vsako žensko, katera se je drznila rabiti umetna sredstva za zaljšanje svojega obraza. Rabljenje kozmetike se je smatralo za grd greh vreden edino le vlačuge; vsaki ženski se je štelo v sramoto in ponižanje, če se je drznila rabiti kaka olupševalna sredstva. Časi so se spremenili; vendar je še vedno dobro, ako lepota in barva izvira od znotraj. Ali najbolj ni vedno dosegljivo. Priznati se mora, da naša dekleta in ženske, posebno ako so rojene in vzgojene v mestih, imajo pogostokrat zelo slabo barvo na svojih licih. Drugega izhoda ni kot ta nedo-

statek zakriti s kozmetičnimi pripomočki. Ampak, za božjo voljo, rabite jih zmerno in umetno. Nekatere ženske dajejo vtis, kot da so rabile velik barvski čoo, s katerim so si nadebelo "poslikale" obraz. Nekatere, ki jih srečamo na cesti, so naravnost nagnusno, in mislim da ne pretiravam ako rečem, da včasih celo skrajno ostudno popackane. Čemu morajo še posebej obeliti svoj nos, najbolj pronicujoči del obraza, še danes ne morem zapopasti. Glede umetnih trepalnic pa samo tole — edino kreaturca zelo nizke inteligence bo rabila to trapasto "iznajdbo".

Kozmetična sredstva so v preteklosti vsebovala škodljive svinčene primesi, živo srebro itd. Danes so v splošnem neškodljiva. Izjema so seveda tista, ki so najcenejša. K temu so pripomogli zakoni. Nobenega dvoma ni, da ženska, katera vedno rabi rdečo šminke in vsakojake praške, prej oveni, in se ji preje zgubanci koža na obrazu kot oni, katera si ne barva obraza. To je zato, ker so potne luknjice na obrazu vedno zaprte s šminke in praškom in koža ne more dihati; to tudi preprečuje dobro cirkulacijo krvi v obrazni koži. Ako že morate rabiti šminke in praške, ne pozabite jih dobro izmiti z obraza predno se vležete k počitku. Umižite se z dobrim milom in vodo, nato pa si namažite obraz z zelo majhno količino "cold creama" najboljšje vrste, ali pa belega vaselina.

Zmerno rabljenje dišav je včasih dobro. V resnici dobra dišava, katera nas spominja svežih cvetlic, je v veselje oni ki jo rabi, in tistih s katerimi ima opraviti. Ampak vedno pustite pri miru cenene vrste dišav, kajti te so zoprne in delajo žensko ki jih rabi vulgarno!

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z. IN DRUGIH NAŠIH ORGANIZACIJ.

CHICAGO, ILL.—V nedeljo 5. decembra koncert socialističnega pevskega zbora "Sava" v dvorani SNPJ.

MILWAUKEE, WIS. — Dne 7. decembra predavanje v klubu št. 37. Tema: Radikalno delavsko gibanje povojnih let, njega nauki in posledice". Predavatelj Frank Novak.

MILWAUKEE, WIS.—Koncert v nedeljo dne 12. decembra, ki ga priredi soc. pevski zbor "Naprej" (slavnost petnajstletnice "Napreja"). Sodelovali bodo klubi JSZ. in dramski odsek kluba št. 1.

MILWAUKEE, WIS. — Konferenca klubov JSZ. in društev Izobraževalne akcije JSZ. v nedeljo 12. decembra ob 9. dopoldne v So. Side Turn Hall.

COLLINWOOD, O. — Veselica kluba št. 49 JSZ. v nedeljo 19. dec. v Stanševičevi dvorani.

CHICAGO, ILL.—Dne 31. decembra Silvestrova zabava kluba št. 1 v dvorani SNPJ.

BRIDGEPORT (BOYDSVILLE), O. — Dne 1. januarja 1927 konferenca klubov JSZ. in društev izobraževalne akcije JSZ. Popoldne isti dan shod. Gornik Frank Zaitz.

MILWAUKEE, WIS.—Maškaradna veselica kluba št. 37 JSZ. dne 26. feb. 1927.

CHICAGO, ILL.—Dramske predstave kluba št. 1 bodo razun prej omenjene na sledeče dneve: V nedeljo 30. januarja v dvorani ČSPS.; v nedeljo 27. marca v dvorani ČSPS.; v nedeljo dne 1. maja v dvorani SNPJ. Slednja bo ob enem prvomajska slavnost.

(Tajnike klubov prosimo, da nam sporoče datume svojih priredb, da jih uvrstimo v ta seznam.)

NA LJUBO RESNICI.

"Proletarec" ni list ki bi kedaj namenoma kaj trdil kar ne bi soglašalo z resnico. Kadarkoli je kdo dopisnikov poročal o čem kar ni bilo povsem točno, smo potem radevolje netočnost popravili.

"Enakopravnost" z dne 20. nov. pravi v svojem članku v katerem polemizira z A. Gardnom in J. Siskovičem med drugim:

"... Dotakniti se moramo še ene zadeve, ki ni v kredit Proletarcu niti njegovemu sotrudniku v Clevelandu Siskovichu, ki poroča ... da Enakopravnost ni shoda kluba št. 49 JSZ. v Collinwoodu niti omenila ... V resnici je Enakopravnost dan pred shodom soc. stranke prinesla o njem eno kolono dolg članek na prvi strani lista, katerega je poslal neki dopisnik iz Collinwooda, par dni prej pa je bilo o shodu poročano tudi od strani uredništva samega ..."

Te vrstice so posnetek iz stavka, ki v celoti ni tako vpluden kakor se tukaj glasi, ali ker so v njemu stvari ki se ne tičejo samo tega radi česar jih ponatiskujemo, ga nismo prepisali dobesedno.

V istem članku se urednik peča z revijo "The Nation", o kateri pravi, da je "izborna urejevana ter služi kot nekaka 'dušna paša' vsem delavskim in progresivnim urednikom v Ameriki. V našem listu (v Enakopravnosti. — Op. P.) smo že velikokrat citirali njene članke in tudi 'Proletarec' in 'Prosveta' črpata pogosto iz nje ..."

V pojasnilo uredniku "Enakopravnosti" tole: Priznamo, da je "The Nation" slovita revija in da je res dobro urejevana, toda socialisti so žnjo večkrat v sporu, kakor z vsakim listom, okrog katerega so dobri ljudje ki izboljšujejo svet ne da bi hoteli odprto priznati da je na svetu razredni boj, in ne da bi hoteli priznati resnico, da je vzrok vsem socialnim hibam, proti katerim se bore, v kapitalizmu. The Nation je liberalna revija, in naravno je, da kot taka ne agitira za socialistično stranko, kajti socialistično gibanje je gibanje za socializem, The Nation pa še ne gre tako daleč.

Urednik Proletarca ni njen naročnik in ne čitatelj. Nihče v našem uradu ni nanjo naročen in jo ne prejemamo.

Tudi ni res, da služi The Nation za nekako "dušno" pašo vsem delavskim in progresivnim urednikom. Škoda za vsak list, ki je navezan na dušno pašo ene revije. Ameriški socialisti imajo angleški list, ki je lahko delavskim in progresivnim urednikom s stališča delavskih bojov veliko boljša duševna paša, a nesreča je, da se mnogi prav take paše tako trdovratno branijo.

In končno, kako more urednik "Enakopravnosti" trditi, da "Proletarec" pogosto črpa iz nje? Priobčil je pred letom iz nje članek, ki nam ga je poslal v prevodu A. Garden, in to je bilo, kolikor je nam znano, vse "črpanje".

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje soc. kluba št. 27. se vrše dvakrat v mesecu: vsako drugo nedeljo dopoldne in vsako četrto nedeljo popoldne. Seja četrto nedeljo v mesecu je namenjena v glavnem za predavanja in diskuzije. — Sodrug, prihajajte redne k sejam in pridobite klubu novih članov! Tajnik.

Če vam "Proletarec" ugaja, ali kaj storite za njegovo razširjenje?

SEJA KLUBA ŠT. 1, J. S. Z.

CHICAGO, ILL. — Prihodnja redna seja kluba št. 1 se vrši v petek 26. novembra ob 8. zvečer v dvorani SNPJ. Udeležite se je točno in v čimvečjem številu. Povabite s seboj simpatičarje naše stranke in jim priporočite da pristopijo v klub. Na sporedu razna poročila, razprave o njih in po izčrpanem dnevnem redu diskuzija.

Kdor še nima vstopnic na koncert našega pevskega zbora "Sava", ki se vrši v nedeljo 5. decembra, jih lahko dobi na tej seji, ali pa v uradu "Proletarca".

P. O.

RAČUN RAZPEČANIH ZNAMK J. S. Z.

za mesec oktober 1926.

DRŽAVA IN MESTO	Redne znamke	Dualne znamke	Izj. znamke	Projekti	Glav. sta- nu str.	Drž. in okr. org.	Konv. fond J. S. Z.
ILLINOIS:							
Waukegan	12	1 ..	\$	3.95			
Springfield	6	4 ..		3.20			\$ 1.00
Nokomis	5	11 ..		5.35			1.60
Chicago, (224)	12	6 ..		5.70			1.80
Chicago (1)	50			15.00	\$ 8.40	\$ 8.40	5.00
INDIANA:							
Clinton	15	6 ..		6.60	1.57½	1.57½	2.10
OHIO:							
Cleveland	40	10 ..		15.50			5.00
Blaine	5	4 12		2.90			.90
Maynard	7	6 ..		4.20			1.30
Piney Fork	10	..		3.50			1.00
Neffs	8	..		2.80			.80
Bridgeport	9			2.70			.90
Warren	5	5 ..		3.25			1.00
Power Point	4	7 ..		3.65	9.00	9.00	1.20
PENNA:							
Herminie	18	3 ..		6.45			2.10
Braddock	9			2.70			.90
West Newton	5	2 ..		2.20			.70
Lawrence	6	3 ..		2.85			.90
Avella	5	5 ..		3.25			1.00
Bridgeville	4	13 ..		5.75			1.25
Renton	3	3 ..		1.95			.60
Harwick	18	6 ..		7.50			3.00
Grays Landing	40			12.00			4.00
Canonsburg	20			6.00	12.22½	12.22½	2.10
WISCONSIN:							
Milwaukee	40			12.00			2.10
Sheboygan	20	20 ..		13.00	6.00	6.00	4.00
WYOMING:							
Sublet	22	12 ..		10.80	2.25	2.25	3.40
Skupaj	385	145	12	\$166.25	\$39.75	\$39.75	\$52.05

	Red- nih	Dual- nih	Izjem- nih
Znamk na rok 1. okt. 1926.	75	31	57
Prejeli od stranke	300	100	—
Skupaj	375	131	57
Razpečanih tekom meseca	385	145	12
Znam na roki 31. okt. 1926.	10*)	14*)	45

*) Več prodanih kot na roki.

✠ V ŠČIPCI. ✠

VOJNA JE PRI NAS.

Na St. Clairju je vse napeto in obetajo se nam še hude nevihte in bitke. Vsakdo kam "potegne", eni sem, drugi tja. Vse je prišlo nekako nepričakovano. A čas je bil in je treba, da se razjasni kdo je za švigarstvo in kdo proti.—*Pik.*

DEBATA V CLEVELANDU.

Predlagam, da se sporno vprašanje politike našega dnevnika reši, ali da se ga vsaj skuša rešiti na debati v Slov. narodnem domu. Tema naj bo:

"Taktika, ki jo je zavzela 'Enakopravnost' v zadnji volilni kampanji, je koristna za delavstvo in za slovensko naselbino v Clevelandu."

Urednik "Enakopravnosti" bi govoril za, naš debator pa proti. Mi bi sedeli v dvorani in bi ploskali najprvo obema, potem pa tistemu ki bi zmagal.

Ako je Vatro pripravljen sprejeti ta predlog ga prosim, da to sporoči v listu.—*Pik.*

NEKAJ O NENAPREDNIH LJUDEH.

Kdor agitira za delavske liste, s tugo v srcu pronajde, koliko naših rojakov ima "sferderbane" oči. "Naroči se—", on pa te hitro prekine: "Bom še te liste pustil, ker imam slabe oči." Tuga agitatorja postane še večja, ko spozna, da je tak rojak slep le kadar mu ponudi delavski list.

Res pa je treba priznati, da imajo še precej dobro "zaplankane".

Eni, ki se ne izgovarjajo na slabe oči, imajo pa takle izgovor: "Bi se naročil, a ni časa čitati."

Po šest mesecev je brez dela, pa pravi, "nimam časa čitati".

A za "cunje čikati" imajo časa vedno dovolj. Tudi o "tastarem Franceljnu" se pri takih prilikah vedno kaka "moška reče", kajti fajn cesar je bil. Na dolgo in široko debatirajo, ali je imel na "kajzermanevrih" pero na kapi zavihano dol ali gor.

Tudi denarja ni — "pojd", — za en 'pajnt' bom jaz dal.—*Rogač iz Kansasa.*

KORUPCIJA V PODPORNH ORGANIZACIJAH.

Sheboyganski fajmošter pravi, da imajo samo tiste organizacije izredne asesmente, katerih odborniki veliko dajo na svoje žepe, v katere tlačijo komišen. Sedaj je menda samo še SSPZ., ki v tem letu ni imela izrednih asesmentov. Vse druge imajo po fajmoštrovi logiki korupcijo v odborih. To hibo plačujejo člani HBZ., SNPJ., JSKJ. in fajmoštrove KSKJ. v obliki izrednih asesmentov.—*RK.*

ČIGAVA JE ZASLUGA.

V Prosveti je bilo po določbi pravil priobčeno poročilo gospodarskega odseka SNPJ., ki je dobro sestavljeno in izkazuje nakupe bondov in podrobnosti. Rev. Černetu se to poročilo dopade in ga bo čez štiri leta predlagal konvenciji KSKJ. v posnemanje. A ob enem se dela, kakor da je ta uvedba v SNPJ. njegova zasluga, češ, jaz sem jih prisilil! Dr. Grahek pa pravi: Ne ti, jaz sem jih prisilil! Ko ne bi bilo mene, pa ne bi imeli tistega poročila.

Vidite, da ima SNPJ. res dobre člane in simpati-

čarje?! Kar se tiče tistega poročila, gre zasluga Frank Alešu, ki se je pečal s pravili in študiral, kje bi se dalo kaj izboljšati. — *P. P.*

OGLAS, KI MORA PRINESTI REZULTATE.

V glasilu podporne organizacije za katero se zanimajo nečlani skoro bolj kakor člani, je v nekem oglasu tudi tole značilno besedilo:

V južni Kaliforniji je podnebje jako različno, samo ob morju je enakomerna sprememba 10 do 20 stopinj toplote od zime do leta. V notranjosti zemlje pa je podnebje jako robato, vroče poletu in mrz pozimi, puščavski viharji in draga voda.

Frank Snider v Los Angelesu je pripravljen podati nadaljna pojasnila, ker želi, kakor vsi zemljiški in drugi kupčevalci, dobro svojemu narodu. Ko bi vsaj voda ne bila tako draga!

NAJBOLJ VROČA ŽELJA.

Sto slovenskih vodilnih naprednjakov, ki ne dajo nič za cerkev, se je zbralo skupaj (mislimo si to). Med njimi so glavni odborniki in druge visoke glave. Urednik "Glasa Svobode" je vprašal: Bratje moji v prvem in drugem oddelku, kaj je vaša najbolj vroča želja?

Glavni tajnik "lawndalske jednote" se je prvi oglasil: Moja praft vroča želja je, da bi slovenske socialiste burja odnesla.

Bravo! Bravo! Bravo! Vseh 98 navzočih mu je pritrjevalo, kajti vsi so imeli enako željo. A imajo tudi druge želje. Nihče pa ne želi napredka, in če bi jih kdo iznenada vprašal za definicijo o napredku, bi mu najbolj učen izmed njih skorogotovo odgovoril, da je napredek to, če hodiš pet milj na uro. — *Pika Polonca.*

ČE IMENA KAJ POMENIJO — — —

Ali veste, da imajo naša napredna društva najnaprednejša imena na svetu, in naša katoliška bolj katoliška kakor papeževa društva? Če še ne veste, je dobro, da si to zapomnite. Naštel vam bom nekaj društev z naprednimi imeni:

"Rdeča bodočnost"; "III. Internacionala"; "August Bebel"; "Karl Marks"; "Francisco Ferrer"; "Roza Luksemburg"; "Prvi Maj"; "Rdeči prapor"; "Zdravi se, trpin!"; "Tabor Slovanov"; "Napredek"; "V boj za pravico"; "Rdeča knjiga"; "Napredni bratje"; "Delavska zastava".

Naštel bi lahko še dolgo sama napredna imena, če pa iščeš napredno članstvo, ga boš našel veliko težje kot napredna imena. — *Jerry Pengov, Cleveland, O.*

VSE PO STAREM.

V Minnesoti je vse po starem in nepredujemo kakor običajno.—*Viko Vikovič.*

SOCIALISTI V CHICAGU ZA SACCO IN VANZETTITJA.

Obrambni odbor ki vodi akcijo za osvoboditev Sacco in Vanzettija, sklicuje za dne 26. nov. velik protesten shod, pri katerem sodeluje tudi Čikaška delavska federacija in socialistična stranka. Vršil se bo v Ashland avditoriju. Govorniki bodo John Fitzpatrick, predsednik Čikaške delavske federacije, Clayton Morrison, urednik lista "Christian Century", Elizabeth Gurley Flynn iz New Yorka, Vincenzo Vacirco, bivši socialistični poslanec v italijanskem parlamentu in William H. Henry, tajnik ameriške socialistične stranke.

Rezultat glasovanja v odbore J. S. Z.

Odbore J.S.Z. voli članstvo vsaki dve leti. Kandidati v odbore so nominirani takoj po vsakem rednem zboru JSZ., ki se vrše vsaki dve leti.

Volitve v odbore J.S.Z. so bile končane dne 19. septembra 1926. Naš redni zbor se je vršil dne 3.—4.—5. julija t. l. Izid glasovanja v posameznih klubih je priobčen v posebni tabeli v tej številki Proletarca, tu pa je priobčeno skupno število glasov posameznih kandidatov slovenske sekcije, medtem ko je rezultat glasovanj srbske sekcije označen spodaj. Imena izvoljenih v tem seznamu so označena s črnim tiskom. Kandidatje so bili na glasovnici razporejeni po abecednem redu, v tem seznamu pa po številu oddanih glasov.

KANDIDATJE SLOVENSKE SEKCIJE V EKSEKUTIVO J. S. Z.

	Dobili glasov
Frank Zaitz	442
Frank Alesh	409
Filip Godina	390
Fred A. Vider	296
Frank S. Tauchar	279
John Olip	263
Charles Renar	77
Frank Mrgole	73

KANDIDATJE SLOVENSKE SEKCIJE V NADZORNI ODBOR J. S. Z.

Blaž Novak	401
Donald J. Lotrich	314
Vinko Ločniškar	223

KANDIDATJE V PROSVETNI ODSEK J. S. Z.

Joško Oven	402
Andrew Kobal	215
John Olip	201
Andrew Miško	97

KANDIDATJE V NADZORNI ODBOR SLOVENSKE SEKCIJE J. S. Z.

John Turk	391
Frank Udovich	389
Frank Florjančič	315
Angeline Tich	270

SRBSKA SEKCIJA J. S. Z. JE IZVOLILA SLEDEČE:

V eksekutivo: Sava Bojanovich, George Maslach, Paul Pihovich.

V nadzorni odbor J. S. Z.: Peter Kokotovih.

GLAVNI TAJNIK J. S. Z.

Za glavnega tajnika J.S.Z. je bil izvoljen Chas. Pogorelec, ki je prejel v klubih slovenske sekcije 463 glasov. Bil je edini kandidat.

Glasovanja se je udeležilo 31 klubov slovenske sekcije in vsi člani srbske sekcije, ter enajst članov *at large*. Skupno število oddanih glasov v slovenski sekciji je bilo 465, kar je okrog 50% njenega članstva.

ODBORI J. S. Z. ZA LETO 1927-28.

TAJNIK J. S. Z.: Chas. Pogorelec.

EKSEKUTIVA: Frank Zaitz, Frank Alesh, Filip Godina, Fred A. Vider, Frank S. Tauchar, Sava Bojanovich, George Maslach, Paul Pihovich.

NADZORNI ODBOR J. S. Z.: Blaž Novak, Donald J. Lotrich, Peter Kokotovih.

PROSVETNI ODSEK J. S. Z.: Charles Pogorelec, Joško Oven, Andrew Kobal.

NADZORNI ODBOR SLOVENSKE SEKCIJE J.S.Z.: John Turk, Frank Udovich, Frank Florjančič.

IZOBRAŽEVALNA AKCIJA J. S. Z.

V fond "Izobraževalne akcije JSZ." so vplačala društva in socialistični klubi v mesecu oktobru kot sledi:

Štev. društva in kraj.	Vsota.
47, SNPJ, Springfield, Ill.	\$ 1.00
83, SNPJ, Bingham Canyon, Utah	1.00
36, SNPJ, Willock, Pa.	4.50
120, SNPJ, Gallup, N. Mex.	2.00
87, SNPJ, Herminie, Pa.	6.00
19, SNPJ, Cherokee, Kans.	3.00
209, SNPJ, Nokomis, Ill.	2.00
74, SNPJ, Virden, Ill.	2.00
104, SNPJ, West Allis, Wis.	3.00
333, SNPJ, Blaine, O.	1.00
213, SNPJ, Clinton, Ind.	3.00
318, SNPJ, Baggaley, Pa.	2.00
245, SNPJ, Lawrence, Pa.	1.50
465, SNPJ, Gillespie, Ill.	3.00
477, SNPJ, Cleveland, O.	3.00
244, SNPJ, Kaylor, Pa.	6.00
321, SNPJ, Warren, O.	1.00

KLUBI J. S. Z.

69, Herminie, Pa.	1.00
47, Springfield, Ill.	1.00
41, Clinton, Ind.	4.00
1, Chicago, Ill.	2.50

Skupaj ... \$53.50

TAJNIŠTVO J. S. Z.

"All Star Cast" v komediji "Stari Grehi".

Po dolgem študiranju vlog v tej izborni komediji in oseb, ki jih ima na razpolago dram, dr. "Ivan Cankar" se mi je posrečila razdelitev tako izborna, da ji je uspeh zagotovljen. Osebe same so najboljše "Cankarjeve" moči tako da bo to brezdvomno ena najboljših predstav dram. dr. "Ivan Cankar".

Igra "Stari grehi" bi tudi lahko imela naslov "Trije očetje in ena hči".

Vloge teh treh srečnih očetov še srečnejše hčerke imajo g. Truger, g. Danilo in g. Gorshe.

G. Trugerja že dolgo nismo videli v našem bunču in pa izborna moč je. Torej dvakrat dobrodošel!

Drugo peresce v tej deteljici ki je celo ljubila v kompaniji, bo tvoril g. Danilo. Kdor pozna njega, mi mora pritrditi, da ako bo imel on opraviti z grehi, pa naj bodo stari ali novi, mora biti O.K.

Evo vam tretje peresce g. Gorshe. Režiser ga je videl, kako je poklekoval pred "Čarlijevo teto" in jo plaval in si mislil, gotove bo izborna mešal Stare grehe. Nedvomno!

Hčerka teh treh očetov bo gdč. Emica Oblakova. Lepa, ljubezniva, srčkana, prijazna in pridna bo. No saj ni čuda, če je po vsakemu nekaj dobila, mora biti več kakor dovolj!

G. Karl Segulin bo pa ljubimec te naše rožice s

tremi očeti. Gotovo se zanaša, da bo dobil z njo tudi trojno doto. Sure Mike!

Mislite si žensko 35 let v kričeči toaleti, nemirnih gest z nanosnikom. Je kakor general, je kakor detektiv, kakor zmaj, a kuharica brez primere in njen god je na dan Sv. Terezije. To je ga. Nimrondlova, njeno vlogo pa ima gdč. Marica Grillova. Kaj še?! Kje je igrala? Cele litanije! Kako? Saj jo poznate kot eno najboljših Cankarjevih moči. Sama pa pravi, da ni še imela tako izborne vloge. Verjamem!

Njej bo dajala kontro gdč. Jennie Degarinova v vlogi ge. Šušlove. Je vdova, ta Šušlova po c. kr. uradniku ter uživa penzjonček. Odcvetela lepotica potončica, domišljava, koketna in priliznjena ter govori šušljaje. Sitnežem obljublja vse ampak — po poroki. Je namreč poštena vdova, strela me puhnila!

Po petih letih bomo zopet imeli priliko videti na odru go. Zofko Birkovo. Po prvotnem načrtu bi se imela ta komedija vprizoriti šele v februarju ali marcu, a ker je v njej vloga kakor nalašč za njo, se je repertuar spremenil. Kdo se ne spominja njene Katarine Brajdič v "Ciganih" in mnogo drugih? Ampak vse to je bilo

v Birkovi dvorani na malem odru. To pot pa jo bomo prvič videli na velikem odru S. N. Doma. Prepričan sem, da boste zadovoljni vi in ona. Vi z njeno Katro a ona z odrom. Vloga, ki jo ima je izborna, prvovrstna in v njenih rokah jamči popoln uspeh.

Njej bo sladil in grenil ure g. France Česen. Tudi njega že dolgo niste videli med "Cankarjevci". Boštjana je mufal v Collinwood. Ampak režiser je videl, da je vloga kot nalašč zanj a on za vlogo, pa je pritiskal na vse instrumente, da je le vzel. In če vam na tihoma povem, da se bo oženil in da bo njegova boljša polovica (ga. Birkova) zahtevala "divorc" takoj po prvi noči, je menda dovolj. Kaj je vzrok? Stari grehi? Mogoče!

Vsebinsko igre ne bom natančneje opisoval. Pridite, da vidite, kadar bodo vsi gori omenjeni instrumenti pričeli svirati v čast in nečast starim grešnikom in grešnicam a v zabavo in smeh, da ako ne bo stolov bo v resnici vse na tleh!

Ne pozabite 28. novembra ob 2. popoldne in 7:30 zvečer na odru Slov. Nar. Doma. Po večerni predstavi ples. Steblaj, režiser.

IZID GLASOVANJA V ODBORE J. S. Z.

Št. kluba in kraj	EKSEKUTIVA									Nadz. Odbor			Prosvetni Odsek			Nadz. odbor Slov. Sekcije			Glavni tajnik		
	Alesh Frank	Godina Filip	Margole Frank	Miško Andrew	Olip John	Renar Chas.	Tauchar F. S.	Vider Fred A.	Zaitz Frank	Ločnikar V.	Lotrich D. J.	Novak Blaž	Kohal Andrew	Miško Andrew	Olip John	Oven Joško	Florjaneich Fr.	Tieh Angeline		Turk John	Udovich Frank
1, Chicago, Ill.	60	63	14	26	43	11	35	51	70	42	55	49	45	15	25	62	43	58	64	51	68
2, Glencoe, O.	7	7	3	3	7	..	..	2	3	3	4	8	5	1	6	6	6	2	6	5	8
10, Forest City, Pa..	7	7	..	5	4	..	5	..	7	2	5	7	3	..	4	7	3	7	4	7	7
11, Bridgeport, O. ...	9	9	2	..	7	..	8	1	9	4	5	9	4	3	5	6	6	3	8	9	9
13, Sygan, Pa.	16	..	2	9	5	16	9	7	16	7	9	16	..	1	5	10	16	..	16	16	16
15, Sublet, Wyo. ...	18	17	6	6	7	3	13	7	18	19	..	19	16	..	6	16	15	5	17	17	19
27, Cleveland, O. ...	21	23	5	7	14	3	16	16	24	15	14	23	13	6	14	25	18	14	25	21	26
32, West Newton, Pa.	5	5	1	1	4	..	3	1	5	1	4	5	..	1	3	4	3	2	4	5	5
37, Milwaukee, Wis.	15	14	..	7	7	2	4	9	15	4	11	13	1	..	8	14	10	13	14	5	15
41, Clinton, Ind. ...	10	10	..	..	10	..	10	..	10	10	..	10	..	..	10	10	10	..	10	10	10
45, Waukegan, Ill. ...	10	8	2	5	7	..	5	4	9	4	6	10	4	2	5	9	7	5	8	8	9
47, Springfield, Ill. ...	9	11	1	3	8	..	9	10	13	6	7	11	3	7	5	10	11	9	10	9	12
49, Collinwood, O. ...	34	21	1	1	17	13	27	32	34	2	34	32	28	..	6	34	17	20	31	34	34
50, Virden, Ill.	3	3	..	..	2	..	2	2	3	2	1	3	1	1	1	3	2	..	2	3	3
60, Gillespie, Ill. ...	5	6	5	2	7	1	6	3	9	7	5	6	4	1	4	9	5	7	6	9	9
69, Herminie, Pa. ...	11	11	2	..	4	..	10	6	10	..	11	11	3	2	7	10	3	9	9	11	11
95, Piney Fork, O. ...	8	5	7	3	5	3	8	7	9	7	5	10	2	8	4	8	7	6	10	10	11
114, Detroit, Mich. ...	23	16	3	6	17	3	19	15	23	13	13	24	6	6	15	23	18	18	16	23	25
118, Cannonsburg, Pa.	16	16	2	12	1	..	1	14	15	3	13	16	4	2	2	15	14	15	13	4	16
123, Maynard, O.	22	22	..	..	22	..	..	22	22	..	22	22	22	..	..	22	22	..	22	22	22
128, Nckomis, Ill. ...	11	13	6	2	12	..	15	6	15	9	8	13	4	7	11	11	10	12	11	12	16
157, Gross, Kans. ...	3	8	..	4	5	..	4	8	8	8	8	..	8	..	..	8	4	5	7	8	8
178, Latrobe, Pa. ...	13	14	1	8	4	1	8	9	12	9	11	8	7	3	7	11	9	11	8	14	14
182, Meadowlands, Pa.	11	5	..	11	1	11	6	11	7	11	11	7	1	7	3	6	1	7	3	6	9
184, Lawrence, Pa. ...	6	6	..	..	3	..	6	3	6	..	6	6	..	1	5	6	6	4	5	3	6
189, Blaine, O.	..	7	..	..	7	..	7	7	7	..	7	7	..	7	7	7	..	7	7	7	7
222, Girard, O.	12	12	6	2	5	4	10	7	12	8	6	14	4	4	5	14	10	6	13	13	14
224, Chicago, Ill.	6	5	1	1	5	1	6	4	6	4	6	4	2	..	4	6	4	5	5	6	7
225, Avella, Pa.	10	10	..	..	4	..	8	8	10	2	8	10	2	3	7	8	8	4	10	8	10
235, Sheboygan, Wis..	14	19	2	8	12	4	7	13	17	11	10	13	7	7	5	8	15	8	12	18	19
238, Universal, Ind. ...	6	*6	1	3	2	1	4	5	7	5	1	6	1	..	6	5	6	..	6	6	7
Posamezni člani	8	11	..	6	5	..	8	6	11	5	8	9	5	2	6	9	6	8	9	9	11
Skupaj	409	390	73	141	263	77	279	296	442	223	314	401	215	97	201	402	315	270	391	389	463

IZ CLEVELANDA.

Joseph A. Siskovich.

Pozor, kulturonosci! Merodajni kulturomernik — "Ameriška Domovina" — tužno poroča, da je izobrazba in kultura Newburških Slovencev na robu propada. To novico sem zasledil v "Newburških novicah", katere piše človek, ki se na tako robo zastopi. Med drugimi novicami je pisal tudi naslednjo:

"Naš pregled skozi župnijo zadnje mesece nam kaže, da je še vedno mnogo preveč proti-verskega čtiva med nami. Kako more Slovenec, ki se šteje, da ima vsaj začetek kake izobrazbe in vere v sebi, naročiti list kot je "Proletarec" ali "Prosveta", ki dnevno sramotijo vero in vse, kar pospešuje izobrazbo in plemenitost? Tak človek mora končno podivjati. Imamo prav dobre liste kot je "Am. Slovenec" in "Am. Domovina". Prinašata vse novice, imata poučne članke in dovolj dobrega čtiva, tako da nam ni treba prav nič iskati v brezverskih brlogih. Kakor se sodi človek po družbi, tako se sodi tudi po čtivu."

Sic poročevalec v 133. številki "Am. Domovine". Do priobčitve te novice je Newburgh slovel radi njegove rakove naprednosti, zavoda za "ta štramaste", in

drugih sorodnih kulturnih zavodov. Sedaj čitamo, da i tam "je še vedno mnogo preveč proti-verskega čtiva", da se budi tudi ta del slovenskega Clevelanda. Ker je tam vsepolno zalag "izobrazbe", nista protiverska lista tako razširjena kot bi bilo želeži, vendar pritoževati se ne moremo, če vzamemo v poštev uradno poročilo, ki vam pove, da že sedaj je "mного preveč" takih ki jih čitajo. Bog se jih usmili, ker gorje bo tem, ki še nimajo nobenega "začetka izobrazbe in vere v sebi". Deležni ne bodo niti delčka izobrazbe in plemenitosti, katere "talajo" "Am. Slovenec" in "Am. Domovina". Kaka zguba! Nenadomestljiva zguba! In podivljali bodo, če ne takoj, pa vsaj končno. To pove poročevalec v svoj veliki krščanski ljubezni do bližnjega, katerega ljubi kakor samega sebe. Privošči mu — želi mu — da bi res podivjal, da bi potem lahko pisal, da je to delo protiverskih listov — "Proletarca" in "Prosvete". Da se njegove nekrščanske želje ne bodo uresničile je znano iz dognanih dejstev, da večina podivjanih, kriminalcev in umobolnih prihaja iz vrst tistih, ki so deležni svete duševne hrane, "ki pospešuje izobrazbo in plemenitost" a la "Am. Domovina", "Am. Slovenec" in druga njim podobna časnikarska žlahta.

Sedaj ko nam je razjasnjeno kako in kaj, lahko takoj opustimo naše liste ter se naročimo na gori-navedene. Ta dva prinašata "vse novice", "ima" poučne članke i sve drugo što treba, da človek stoji vedno na enem in istem mestu. Čas je že, da se spravimo iz svojih "brlogov", da pridemo k izobrazbi in plemenitosti, seveda takšne, kakršno jo delita ta dva lista.

Zadnji stavek je najlepši. "Kakor se sodi človek po družbi, tako se sodi tudi po čtivu." Ko bi se pisatelj zavedal ironije te izjave, ugriznil bi se bil raje v roko kot pa to napisal. Ako mu bo čas dopuščal, pokaže naj nam izobraževalne in plemenite članke v

Sezona 1926-27 III. predstava.

Dram. dr. "Ivan Cankar" CLEVELAND, O.

vprizori

"STARI GREHI"

sijajna komedija v 3. dejanjih

28. NOVEMBRA OB 2. POPOLDNE
IN 7:30 ZVEČER

OSEBE, KI NASTOPIJO:

Ga. Birkova	g. Truger
gdč. Grillova	g. Česen
gdč. E. Oblakova	g. Danilo
gdč. Dagarinova	g. Gorshe
g. Segulin	

Režira g. Steblaj

MAX SLANOVEC

krojač in trgovina moške oprave.

Se priporočam rojakom

528 E. 152nd St., Collinwood, O.

ANTON ZORNIK

HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.

Peči in pralni stroji naša posebnost.

Tel. Irwin 2102—R 2.

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORN JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA".

List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.

Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DR. JOHN J. ZAVERTNIK

ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad S. Lawndale Ave., vogal W. 26th St.

Stan 2316 S. Millard Ave., Chicago, Ill.

Tel. na domu Lawndale 6707, v uradu Crawford 2212-2213

Uradne ure: Od 2 do 4 pop., in od 6 do 8 zvečer.

enem ali drugem listu. Pove naj tudi kje, kje neki naj iščemo članke, ki se resno ukvarjajo z današnjimi problemi, in tudi tisto plemenitost in izobrazbo, ki zeva iz čitanja priporočenih listov. Končno naj nam še pove, zakaj Bog ne potreba med njimi vsaj nekaj duševnih in plemenitih velikanov, ko je vendar potreba po njih tako velika — tako življenskega pomena — pa bomo pritrdili njegovemu sofističnemu zavijanju, da edino veren človek je v dobri družbi, izobražen, in plemenit! Dokler nas pa boste skušali zavajati k ideologiji, sociologiji, in reševanju problemov, ki spadajo v pred Kristusovo dobo, do tedaj pa hvala lepa za vašo izobrazbo i plemenitost!

* * *

Ko boste to čitali, bržkone se bo že nabralo \$4,600.-000 v Community fond. Radodarnost in "vesoljna" kooperacija preveva vse Clevelandčane. Človekoljubnost izražamo s tem da nabiramo ves ta denar, da ga dobrodelno razdelimo med tiste siromake, katere brcamo in jih spravljamo v tak položaj, da so odvisni od naših milodarov. Pomilujemo jih, in nevede se veselimo, da se nam godi bolje kot njim. Milodarov bodo deležni nemalo takih, ki so v skrajni bedi, in veliko tudi takih, ki niso prav nič potrebni. Človekoljubje nekaterih gre tako daleč, da bodo 'malo' plačani pri upravljanju tega fonda. Pomen tega fonda je velik, če se pogleda na

življenje onih katerim je namenjen. Družba jih izkorišča in izžema na vseh koncih in krajih, pahne jih v nepopisno bedo, a od njih bratov pa zahteva in izsili denar, da se jim omili njih stanje. Res je, da tudi bogatini vržejo nekaj drobtin v ta fond, še večja je pa resnica, da se izsiljuje iz delavcev po tovarnah precejšen del v iste namene. Če ne dajo z lepo, tedaj kaj kmalu zgubijo delo. Raje kot da bi izgubili delo, dajo, in na ta način se rešuje ponos clevelandskega človekoljubja. O človekoljubje, koliko grehov se dela v tvojem imenu! Plašč si na gnilobi človeške družbe. Kakor si že sedem let pokrival bedno stanje in odlašaval zahtev po boljšem življenju, tako boš tudi sedaj ko uspešno nastopaš osmo leto.

Človekoljubnost in dobrodelnost se mora začeti pri sebi. Lepe so te čednosti, a pozabiti ne smemo, da cvetejo in se razvijajo na revščini, izkoriščanju in nesramnemu zavajanju delavstva od strani politično-prodanih duš. Edina odpomoč proti vsemu temu je v delavcih samih — v socialistični družbi!

* * *

Že več tednov smo se pripravljali, da častno sprejmemo kraljico iz dežele tiranije — Rumunsko Marie. Naši mestni očetje so z večino odglasovali, da jo sprejmemo oficijelno. V sprejemni odbor je bilo imenovano nemalo naših očakov. Tudi Slovenci smo dobili svo-

VICTOR NAVINSHEK

131 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot regalij, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepib svilenih zastav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali amerišanskih, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav. Za obilna naročila se tople priporočam.

Frank Mivšek COAL, COKE AND WOOD. GRAVEL.

Waukegan, Ill.

Phone 2726

6% IN VARNO

6% IN VARNO

Zlati bondi na prvo vknjižbo za na imenitnem prostoru ležečo lastnino, na prodaj pri nas

MILLARD STATE BANK

3643-3645 WEST 26th STREET

At Millard Avenue

CHICAGO, ILL.

Oglejte si naše varnostne bančne shrambe, največje na zapadni strani mesta.

BANČNE URE:

V ponedeljek in četrtek od 9. zjutraj do 8. zvečer;
v torek, sredo in petek od 9. zjutraj do 5. popoldne;
v soboto od 9. zjutraj do 3. popoldne.

BARETINCIC & HAKY

POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

CAP'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

L. CAP, lastnik

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Phone Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.

Cene zmerne.

Postrežba točna.

jega zastopnika v našem mestnem očaku, John Mihelichu. Kaka sreča! Človek ne dobi takih priložnosti vsak dan; pes nam jih pa tudi ne prinese na repu. Slovenci smo bili veseli in ponosni na našega očaka, zakaj, če ga ne moremo porabiti za nič drugega, tedaj ga lahko porabimo v kak odbor za sprejemanje kake kraljice, ali drugih slavnih evropskih hobotov. Žalibože, naše otročje veselje ni trajalo dolgo.

V mestni zbornici imamo nekega razsajača, ki sliši na ime Peter Witt. Ta človek se je drznil iti tako daleč, da je začel v svobodni deželi čitati nek protest proti "demokratični" kraljici, pravzaprav proti zatiranju Madžarov od strani Rumunije. Buna je bila velika, in stvar je prišla kraljici pravočasno na uho. In glej čudo, mož ji je zbolel — nemudoma se mora vrniti v prestolnico svoje dežele.

Clevelandčani jo ne bodo videli. Jeza in razočaranje je privrelo na dan po vsem mestu. Hotelirji, klečeplazni lokalni Morgani, meščanski listi, in visoke dame — vse je razočarano. Witt je s svojim "netaktičnim" postopanjem in negostoljubnostjo vzel tej gospodi iz ust željno pričakovan družabni prigrizek — pajdašiti se z rumunsko kraljico. Meni se vsi ti siromaki jako, jako smilijo, še več pa ubogi zatirani Rumunci, ki delajo dan za dnem za mastno plačo 25c.

Nadaljni komentar je skoro odveč, če si zapomnimo, da živimo v svobodni deželi — v deželi, kjer vlada svoboda za vso cigansko zalego evropskih vladarjev, a ne za gotove politične predstavnike — takih, ki so načeloma tisočkrat bližji naši konstituciji, kot pa kateri si bodi evropski kralj, kraljice, cesar ali kak drugi dvorni postopač.

BODIMO ZMERNI.

Vsi lahko vemo, da je dobro balansirana dieta najvažnejši pogoj, ako želimo biti zdravi. Toda — Zahvalni dan pride samo enkrat v letu. Thanksgiving Day je resnično ameriški praznik, — prvič so ga praznovali Pilgrimci v Plymouthu l. 1621! Čisto lahko se primeri da človek na tak

dan je preko mere, a Trinerjevo grenko vino popravi nastalo škodo v organizmu. Izčisti črevesje, pomaga prebavi in pripomore k dobremu razpoloženju. Preizkusite Trinerjevo grenko vino in čudili se boste, kako ste mogli biti toliko časa brez njega! Ena steklenica \$1.25, vzorčne steklenice na poskušnjo proti prejemu 15c, ki jih pošljite na Joseph Triner Co., 1333 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. Trinerjeve tablete proti prehladu (Triner's Cold Tablets) so sedaj v sezoni. Stanejo v lekarnah 30c.

Citatelj kapitalističnih listov misli tako kakor hočejo kapitalistični interesi. Edino ako čita tudi delavske liste, je sposoben misliti s svojimi možgani.

BOŽIČ V JUGOSLAVIJI

Bo li praznovan v veselju? Če bo, je v mnogih družinah v veliki meri odvisno od rojakov v Ameriki.

Pomagati potrebnim je eden glavnih principov v teh praznikih in zapomnite si, da ima božični dar dvojno vrednost, zato ne odlagajte s pošiljativjo.

Denarnim pošiljatkam obračamo največjo paznost in na ta način zagotovimo izplačilo v najkrajšem času in v polni vsoti.

Ker imamo velik promet in ker imamo zveze z največjimi bankami v Jugoslaviji, nam je mogoče dati najnižje cene.

Tistim ki žele biti o božičnih praznikih na posetu v Jugoslaviji priporočamo, da se obrnejo za informacije glede tega potovanja na naš paroplovni oddelek.

Največja
slovanska
banka
v Ameriki.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 Blue Island Ave.,

Chicago, Ill.

VARNA BANKA ZA VLAGANJE VAŠEGA DENARJA.